

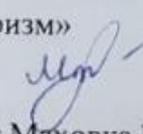
Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин та туризму

Кваліфікаційна робота

на тему «Удосконалення технології та організація спортивно-оздоровчого туризму»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 401-ЕТ

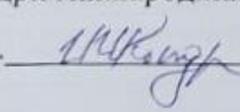
Спеціальності 242 «Туризм»

Міллер Юлія Ігорівна

Керівник: к.е.н., доцент Маховка В.М.

Робота допущена до захисту:

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та туризму

17.06 2021 р. І.Б. Чичкало-Кондрацька

Полтава 2021

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту

Кафедра міжнародних економічних відносин та туризму

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 242 «Туризм»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Чичкало-Кондрацька І.Б.

Чичкало
«26» *Л* 04 2021 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Міллер Юлії Ігорівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Удосконалення технології та організація спортивно-оздоровчого туризму»

керівник роботи к.е.н., доцент Маховка Вікторія Михайлівна

затверджена наказом по університету від «03» березня 2021 р. №158 ф, а

2. Строк подання студентом роботи 06.06.2021 р.

3. Вихідні дані до роботи *нормативно-правові акти, монографії, наукові статті, статистичні дані*

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні аспекти технології й організації спортивно-оздоровчих турів

2. Аналіз розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні

3. Планування нового спортивно-оздоровчого туру

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
I	Маховка В.М., к.е.н., доцент	10.05.2021	18.05.2021
II	Маховка В.М., к.е.н., доцент	19.05.2021	23.05.2021
III	Черниш І.В., д.е.н., професор	24.05.2021	30.05.2021

7. Дата видачі завдання 26.04.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Збирання даних про базове підприємство, пошук літературних джерел	19.04.2021 – 23.04.2021	<i>век</i>
2.	Розроблення і затвердження керівником плану роботи	26.04.2021 – 28.04.2021	<i>век</i>
3.	Оброблення літератури і розроблення теоретичного розділу	29.04.2021 – 10.05.2021	<i>век</i>
4.	Розроблення аналітичного розділу кваліфікаційної роботи	11.05.2021 – 18.05.2021	<i>век</i>
5.	Розроблення проектного розділу кваліфікаційної роботи	19.05.2021 – 28.05.2021	<i>век</i>
6.	Оформлення кваліфікаційної роботи	31.05.2021 – 06.06.2021	<i>век</i>
7.	Перевірка роботи на плагіат	06.06.2021 – 19.06.2021	<i>век</i>
8.	Захист кваліфікаційної роботи	22.06.2021-25.06.2021	<i>век</i>

Студент *Мед*
(підпис)

Керівник роботи *[підпис]*
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЇ Й ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ТУРІВ.....	6
1.1. Спортивно-оздоровчий туризм: історія, сутність та особливості.....	6
1.2. Характеристика основних видів спортивно-оздоровчого туризму.....	13
1.3. Світовий досвід організації та розвитку спортивно-оздоровчого туризму.....	21
Висновки за розділом 1.....	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	30
2.1. Аналіз особливостей розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні.....	30
2.2. Аналіз ТА «Все включено» як суб'єкт господарювання.....	39
2.3. Стратегічний аналіз діяльності ТА «Все включено».....	48
Висновки за розділом 2.....	60
РОЗДІЛ 3. ПЛАНУВАННЯ НОВОГО СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРУ	62
3.1. Розробка нового спортивно-оздоровчого туристичного маршруту для ТА «Все включено».....	62
3.2. Очікуваний економічний ефект від запропонованих заходів.....	71
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 3	79
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83
ДОДАТКИ	89

ВСТУП

В економіці світу сфера туризму відіграє важливу роль, забезпечуючи значну частку світового прибутку. Туризм наразі є вельми популярним та розвивається швидким темпами. Гідною перевагою туристичної індустрії є забезпечення зайнятості та робочими місцями населення. Світ наділений величезною кількістю природних, історичних, унікальних ресурсів, які людина може використовувати для своїх цілей без принесення шкоди навколишньому середовищу. На сьогоднішній день, на жаль, ми можемо спостерігати спад попиту туристичних послуг, причиною якого виступають карантинні умови, але ця сфера економіка має значні перспективи розвитку.

Індустрія туризму в Україні також набирає обертів у своєму розвитку. Наша країна багата на неповторні туристичні ресурси, унікальні звичаї та традиції, але ми не маємо досить вагомого досвіду в даній сфері. Туризм в Україні страждає від пандемії COVID-19 не менше ніж будь-яка інша країні світу. 5 серпня 2020 року було проведено опитування українців та визначено, що аж 66% населення не були на відпочинку і не планували її на майбутній рік. А ті, хто планували свою відпустку відносяться до більше заможних верств. Але все більше населення в умовах карантину стали подорожувати своєю країною, відпочивати на морі, їздити в гори, сплаватися на байдарках і т.д. Дана ситуація дала поштовх до розвитку внутрішньої туристичної індустрії.

Все вище сказане доводить актуальність теми кваліфікаційної роботи «Удосконалення технології та організація спортивно-оздоровчого туризму».

Дослідженню особливостей спортивно-оздоровчого туризму присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: О.О. Бейдика, О.М. Кравець, М.П. Мальскої, І.Т. Скрипченко, Ю.В. Федотової, О.Ю. Давидової, С.І. Байлика, І.В. Черниш, А.О. Глебової, В.М. Маховки та інших.

Мета роботи полягає у обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення технології та організація спортивно-оздоровчого туризму.

Для досягнення вищезгаданої мети необхідно виконати такі завдання:
вивчити історію, сутність та особливості спортивно-оздоровчого туризму;
охарактеризувати основні види спортивно-оздоровчого туризму;
дослідити світовий досвід організації та розвитку спортивно-оздоровчого туризму;

здійснити аналіз особливостей розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні;

проаналізувати ТА «Все включено» як суб'єкт господарювання
провести стратегічний аналіз діяльності ТА «Все включено»;
розробити новий унікальний туристичний маршрут спортивно-оздоровчого характеру для ТА «Все включено»;

розглянути очікуваний економічний ефект від запропонованих заходів.

Об'єкт дослідження – ТА «Все включено».

Предмет дослідження – сукупність науково-теоретичних, методологічних і практичних аспектів спортивно-оздоровчого туризму.

У даній кваліфікаційній роботі було використано інформаційно-методологічну базу: законодавчі акти, навчальні підручники та посібники, праці вітчизняних та зарубіжних авторів, наукові статті, статистичні дані та електронні джерела.

У ході виконання даної роботи було використано такі методи дослідження, як обробка матеріалів, класифікація, опис, спостереження, порівняння, узагальнення, розрахунок, аналіз та синтез.

Структура кваліфікаційної роботи складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел із 61 найменування та додатків. Робота містить 19 таблиць, 33 рисунка та 9 формул. Обсяг основного тексту становить 87 сторінок.

Основні положення роботи і результати досліджень були оприлюднені:

матеріалах 73-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету на базі Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», (6 травня 2021р., м. Полтава).

фаховому науковому виданні «Регіональна економіка та управління»: Маховка В.М., Міллер Ю.І., Момот О.Є. Футбол як один із найпопулярніших видів спортивно-подієвого туризму \ Регіональна економіка та управління. 2021. № 2 (32).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЇ Й ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ТУРІВ

1.1. Спортивно-оздоровчий туризм: історія, сутність та особливості

Туризм завжди був досить популярним явищем. Морські експедиції та відкриття нових територій в стародавні часи уже можна вважати свого роду туристичною діяльністю. На сьогоднішній день, індустрія туризму є невід'ємною частиною нашого життя та розвивається швидкими темпами. Туристична індустрія відноситься до всієї діяльності, пов'язаної з короткостроковим переміщенням людей в місця, розташовані далеко від місць, де вони зазвичай мешкають. Це одна з найбільших галузей у світі, і економіка багатьох країн багато в чому визначається їх туристичною торгівлею. Також це велика сфера, що включає готельний бізнес, транспортну галузь і ряд додаткових галузей або секторів. Життєво важливо розуміти, що індустрія туризму пов'язана з переміщенням в різні місця, призначені не лише для відпочинку, але і для роботи, а також пов'язана з деякими додатковими факторами мотивації подорожей.

При цьому, згідно з найбільш поширеним визначенням, індустрія туризму не охоплює діяльність, пов'язану з подорожами, коли людина має намір залишатися в пункті призначення більш одного року. Наприклад, це означає, що експатріанти і довгострокові іноземні студенти технічно не класифікуються як туристи.

Згідно Закону України «Про туризм»: туризм – це тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає [26].

Туризм пропонує широкий спектр переваг, включаючи економічні вигоди для країн, що залучають велику кількість відвідувачів, завдяки грошам, які вони

витрачають не тільки на своє власне перебування, а й на місцевий бізнес. Він також забезпечує велику кількість робочих місць для людей, які працюють, зокрема, в сфері транспорту та гостинності.

Більш того, туризм може поліпшити відносини між державами або підприємствами, створити можливості для розваг і відпочинку та підвищити вартість валюти. Це також може відкрити можливості для культурного обміну, а для туристів – підвищити рівень щастя, благополуччя і освіти.

Туризм, спорт та оздоровлення взаємопов'язані і доповнюють один одного. Спортивно-оздоровчий туризм – один з найбільш швидкозростаючих секторів туристичної сфери. Все більше туристів цікавляться спортивно-оздоровчими заходами під час своїх поїздок, незалежно від того, чи є спорт основною метою подорожі чи ні. Спортивні заходи різних видів і масштабів приваблюють туристів, оскільки учасники або глядачі та організатори намагаються додати їм місцевий колорит, щоб виділитися і подарувати автентичний місцевий досвід [7].

Спортивно-оздоровчий туризм стосується тих, хто шукає гострих відчуттів та бажає активно провести своє дозвілля чи зайнятися рекреаційними видами спорту. Такі заняття залучають постійні потоки туристів протягом року.

Події, які можна вважати спортивно-оздоровчими, включають піші прогулянки, катання на каное, лижах та інші види відпочинку та екстремального спорту. Мабуть, найбільш поширеним прикладом спортивного-оздоровчого туризму є гольф, оскільки люди їздять по всьому світу, щоб зіграти на самих різних полях.

З неймовірними темпами зростання індустрії спортивно-оздоровчого туризму, зараз саме час розвивати свій бізнес, пов'язаний зі спортом та здоров'ям, залучаючи мандрівників до свого закладу. Будь то розвиток стадіону для проведення масштабних спортивних заходів у певному районі, або громадський центр відпочинку, призначений для пропаганди здорового способу життя дітей по сусідству, створення спортивних ресурсів – це головний напрямок з розвитку та управління спортом.

Місцем зародження спортивно-оздоровчого туризму вважається Європа, кінець XVIII ст. Спочатку цей вид туризму вважався одним із різновиду рекреаційного туризму, основною метою якого була компенсація негативних наслідків життя в умовах індустріальної цивілізації. Але, навіть, у ті часи уже було помітно й певні відмінності від рекреаційного туризму, а саме мотиви самоствердження та експерименту. Вважається, що формуванню цих мотивів сприяла величезна популярність творів, які розповідають нам про подорожі географів й натуралістів [9].

Активний розвиток спортивно-оздоровчого туризму припадає на середину XIX ст., коли діяльність пов'язана зі спортом увійшла в моду та стала невід'ємною частиною дозвілля широких верств населення Європи. Почали виникати спортивні туристичні клуби та об'єднання. Спочатку це відбулося в Англії, а потім розповсюдилося й до інших країн. Тоді були вперше висловлені думки, що спортивно-оздоровчий туризм може стати одним із шляхів виховання дітей та молоді. Такий туризм розвивався на некомерційній основі як складова частина діяльності добровільних громадських спілок, товариств і клубів [9].

Спортивно-оздоровчий туризм розвивається як невід'ємна складова туристської галузі і спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини шляхом залучення її до участі у спортивних походах різної складності та змаганнях з техніки спортивного туризму, самодіяльних туристських подорожах, мандрівних подорожах активного туризму. Разом з тим, спортивно-оздоровчий туризм сприяє розвитку та поширенню активних форм відпочинку, а отже, має ще й рекреаційні, пізнавальні, виховні, економічні та інші функції. Розвиваючись на межі спорту та активного дозвілля в природному середовищі, спортивно-оздоровчий туризм сприяє розвитку внутрішнього туризму шляхом пропаганди відносно дешевого і одночасно ефективного відпочинку, що в умовах не високих матеріальних доходів значної частини населення країни надає йому соціально-пріоритетного значення для відповідних державних, громадських та комерційних організацій [23].

Спортивно-оздоровчий туризм, в першу чергу, включає в себе подолання певної відстані чи якогось маршруту, активний перетин територій, коли людина використовує власні фізичні та вольові сили. Отримати позитивний оздоровчий ефект допомагає саме активне пересування на екологічно чистій території, де можна спостерігати природні краєвиди. А з часом, турист починає відчувати так зване «м'язове щастя», тобто ейфорію від пройденого шляху. Таким чином, спортивно-оздоровчий туризм сприяє єднанню людини з природою, відпочинку тіла та душі.

Для спортивно-оздоровчого туризму характерні певні функції (рис.1.1).

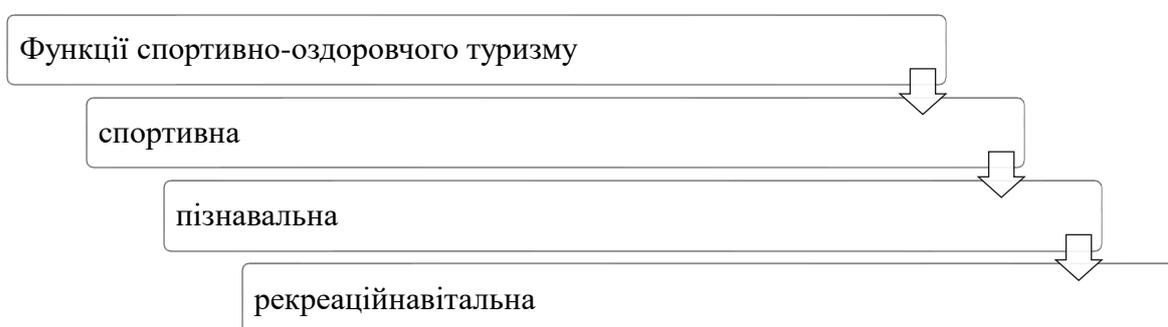

Рис.1.1. Функції спортивно-оздоровчого туризму (систематизовано автором на основі [53])

А зараз розглянемо їх детальніше, тобто в чому полягають їх особливості.

Спортивна функція спортивно-оздоровчого туризму полягає у виконанні спортивних нормативів, прийманні участі у спортивних змаганнях та перемога у них, а також невід'ємною частиною є досягнення великих спортивних результатів.

Щодо пізнавальної функції, тут все просто – пізнання навколишнього середовища за допомогою засобів спортивно-оздоровчого туризму та самопізнання особистості.

Рекреаційну функцію даного виду туризму ми можемо охарактеризувати таким чином: відновлення духовних та фізичних сил туристів, підтримка організму в хорошому фізичному стані.

Вітальну функцію ще можна назвати життєвою. Вона полягає у забезпеченні життєдіяльності туристів, збереження безпеки та проведення необхідних заходів у випадку виникнення якихось екстремальних ситуацій [53].

Для спортивно-оздоровчого туризму характерні особливі види форм діяльності (рис.1.2).

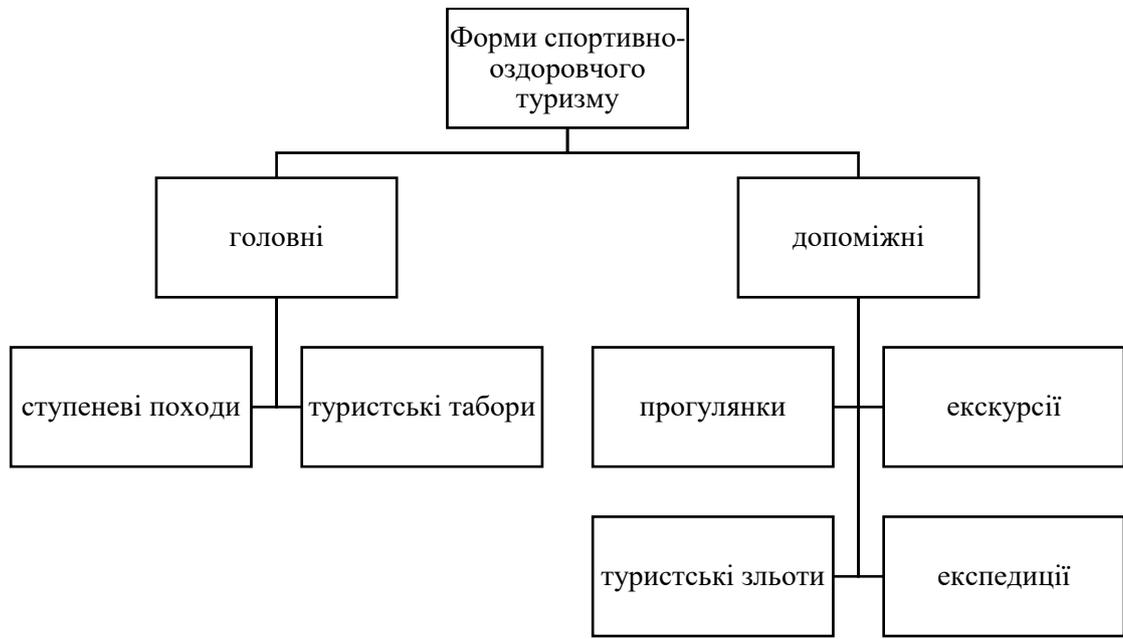

Рис.1.2. Форми спортивно-оздоровчого туризму (систематизовано автором на основі [53])

Взагалі форми туристичної діяльності поділяються на головні та допоміжні. Головні форми, що характерні саме для спортивно-оздоровчого туризму – ступеневі походи та туристські табори.

Ступеневі походи – це фундамент майбутніх спортивних походів, підвалини туристського досвіду, найбільш масові та доступні форми спортивного та спортивно-оздоровчого туризму [54].

Туристські табори – тимчасові або постійно діючі бази, які використовуються з метою удосконалення туристських знань, умінь та навичок, активного відпочинку, рекреації, для підготовки туристів до походів та змагань [54].

До допоміжних форм можливо віднести такі форми спортивно-оздоровчого туризму:

прогулянки – доступна і короткочасна форма туризму, прогулянки проводяться з пізнавальною чи оздоровчою метою;

екскурсії – колективне відвідування визначених об'єктів з пізнавальною метою;

туристські зльоти – найбільш масові туристські змагання. В програму зльоту включають декілька змагань з різних видів туризму та різноманітні творчі конкурси;

експедиції – багатоденні походи які проводяться з дослідницькою, пошуковою метою. Для них характерно вивчення, дослідження певного маршруту, території, одного чи декількох об'єктів. Якщо експедиції відповідають вимогам до походів з певного виду туризму, то їх можливо розглядати як походи відповідної категорії складності. Залежно від мети та напрямку роботи можуть проводитися туристично-спортивні, краєзнавчі, наукові експедиції тощо [54].

Спортивно-оздоровчий туризм займає важливе значення в системі фізичного виховання, тому що на відмінну від інших видів спорту, він дозволяє оволодіти знаннями та навичками, які можуть бути корисні в повсякденному житті кожного з нас.

Для того, щоб займатися спортивно-оздоровчою діяльністю необхідно мати теоретичні та практичні вміння у цій сфері. Крім того, спорт та оздоровлення дають можливість удосконалювати певні навички та виховувати особисті якості населення. Звідси випливає, що теоретична підготовка туриста є найбільш важливою базою підготовки. Вона огортає широкий перелік питань: навчання та тренування, контроль за навантаженнями, надання першої медичної допомоги постраждалим, основи психології та конфліктології. Основою теоретичної підготовки людей, які споживають послуги спортивно-оздоровчого туризму, є те, що вона щільно пов'язана з опануванням необхідної кількості інформації з топографії чи географії, наприклад. Такі знання допомагають туристам:

розуміти суть природних явищ;

досліджувати середовище, що нас оточує та спостерігати за ним;

розробляти маршрути;
 освоювати туристичні території;
 фотографувати та зарисовувати об'єкти;
 робити картографічну зйомку.

Але потрібно приділяти увагу не лише теоретичним знанням, а й фізичній підготовці, адже без фізичного вдосконалення неможливе досягнення хороших результатів. Для зміцнення свого організму та покращення його функціонування необхідно пройти фізичну підготовку (рис.1.3).

Рис.1.3. Види фізичної підготовки туристів (систематизовано автором на основі [39])

Загальна фізична підготовка допомагає досягати розвитку можливостей організму та його зміцнення, а також розширення його функціональних можливостей та стимуляція відновлюючих процесів.

Спеціальна фізична підготовка являється одним із видів фізичного виховання, яка носить певні особливості для конкретного виду туризму. Заняття спортивно-оздоровчим туризмом сприяє вирощуванню у собі таких якостей: сила, швидкість, витривалість та спритність. Щоб досягти максимального ефекту оздоровлення необхідно виконувати вправи та слідкувати за навантаженням, яке відповідає стану здоров'я людини, його віковим та індивідуальним особливостям. Тому що, якою б не була мета спортивно-оздоровчої діяльності, безпека споживачів діяльності завжди стоїть на першому місці.

Спортивно-оздоровчий туризм також сприяє утворенню почуття колективізму, любові до навколишнього світу та розширює кругозір учасників. Наявність спільної мети зближає абсолютно різних людей та сприяє появі нових

дружніх стосунків. І звичайно, такі походи чи заняття викликають тільки позитивні та приємні емоції. А далі розглянемо, які існують види спортивно-оздоровчого туризму.

1.2. Характеристика основних видів спортивно-оздоровчого туризму

Спортивно-оздоровчий туризм вважається найбільш доступною та масовою діяльністю відпочинку та оздоровлення. Його значення неодмінно зростає з часом, причиною чого становить малорухливий спосіб життя сучасного населення світу. А спортивно-оздоровча активність дуже добре може справитися з даною проблемою.

Існує багато видів спортивно-оздоровчого туризму, але, наразі, немає єдиної точної класифікації, тому що автори виділяють різні види, на свій розсуд. Тому ми розглянемо найпопулярніший поділ даного виду туристичної діяльності.

Перша класифікаційна ознака – за формою проведення заходів та особливостями організації (рис.1.4).

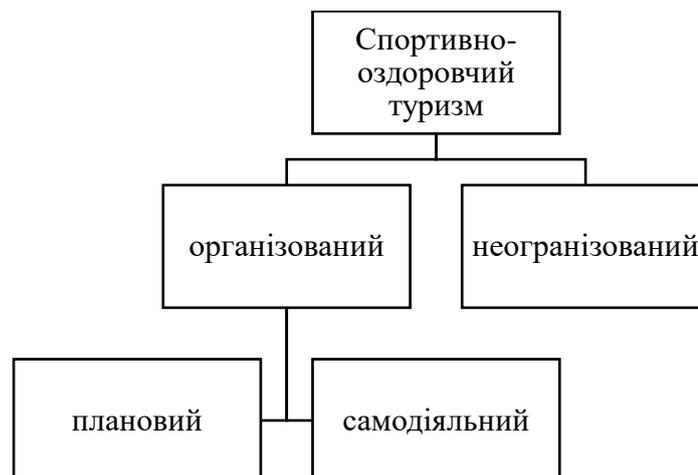

Рис.1.4. Види спортивно-оздоровчого туризму за формою проведення заходів та особливостями організації (систематизовано автором на основі [44])

Основою планового туризму є туристична путівка, яку надають туристичні установи та організації. Туристичну путівку можна вважати гарантією, яка

показує, що споживач туристичних послуг сплатив гроші за відповідні товари та послуги і має їх отримати у повному обсязі. Такі послуги можуть надаватися гідами, провідниками маршрутів чи професійними інструкторами. Саме цей відпочинок можна назвати найзручнішим, тому що всі маршрути безпосередньо проходять через туристичні бази або притулки. Туристів постачають потрібним спорядженням, місцем розташування для ночівлі, харчуванням, медичним та культурно-пізнавальним обслуговуванням, тощо. Іноді, у таких походах можуть використовувати транспортні засоби для пересування на певних територіях. Плановий спортивно-оздоровчий туризм може бути доступний навіть для літніх або ж хворих людей завдяки своїй забезпеченості спорядженням та нескладності.

Самодіяльний вид спортивно-оздоровчого туризму схожий на плановий, але його основою є функціонування діяльності різноманітних туристичних товариств, клубів чи секцій, які забезпечують організацію турів, створення маршруту, постачання спорядження і так далі. А спеціальні кваліфіковані комісії, у свою чергу, затверджують маршрути походів. Такі тури проводяться під наглядом служб рятування.

Неорганізовані тури, які ще можна назвати аматорськими, створюються на свій страх та ризик однією або кількома особами. Туристи самостійно обирають місце, постачають себе необхідним спорядженням, турбуються про їжу та ночівлю і можуть розраховувати тільки на себе, на свої знання та силу.

Наступною класифікаційною ознакою є поділ спортивно-оздоровчого туризму за маршрутом та засобами пересування (рис.1.5).

Піший туризм – це діяльність середньої складності, яка включає в себе піші прогулянки на великі відстані, як правило, по стежках. Тривалість заходу варіюється від коротких програм на півдня до більш довгих маршрутів тривалістю понад 20 днів.

Піші прогулянки – це прогулянки на природі, які виступають в якості розважального заходу. Піші прогулянки – це природна вправа, яка покращує фізичну форму, вона економічна, зручна і не вимагає спеціального устаткування, особливо серед людей, що ведуть сидячий спосіб життя [56].

Рис.1.5. Види спортивно-оздоровчого туризму за маршрутом та засобами пересування (систематизовано автором на основі [56])

У сучасному світі хаосу важко заспокоїти розум і подумати. Знайомство з природою дає можливість знайти тишу і ясність, і це важливий інструмент для протидії нашим стандартам виживання у суспільстві. Чим більше і більше ми тиснемо на себе, тим сильніше погіршується наше здоров'я. Нашому розуму і тілу потрібно тиша, щоб відродитися.

Піші прогулянки – відмінний спосіб скористатися перевагами того, що може запропонувати природа. Іноді втома від повсякденного життя спонукає нас не виходити на вулицю, але, врешті-решт, плоди походів по незайманим стежках занадто великі. Піші прогулянки – це спосіб природи дати нам необхідну терапію в залежності від того, куди ми йдемо [56].

Ось кілька причин, за якими походи – це найкраща природна терапія:

піші прогулянки заспокоюють і очищують розум;

походи роблять нас більш уважними;

походи омолоджують і приносять позитивні емоції;

природа дає нам поради, коли ми відкриваємося для того, щоб отримувати те, що вона може нам запропонувати, вона допомагає нам виявити, що є безліч крупинок мудрості, які ми не помічаємо.

Піші прогулянки дають нам можливість усамітнитися. Вони відволікають нас від висот, руху і постійного вторгнення технологій в безтурботну дикість. У сучасному світі часто здається, що дика місцевість і природа більш цивілізовані, ніж суспільство. Напевно, якщо б ми всі іноді ходили в походи, ми могли б принести щось хороше, що ми можемо знайти в дикій природі, в культуру, у якій живемо.

Піші прогулянки – також відмінний спосіб зануритися в культуру та історію країни або регіону. Більш тривалі програми дозволять туристам познайомитися з місцевими громадами та спробувати унікальні місцеві страви.

Гірський туризм має багато спільного з пішохідним. Гірський туризм – це діяльність середньої складності, яка включає в себе піші прогулянки в гірській місцевості. Гори – це оазис душевного спокою й умиротворення, місце для спілкування, де можна відкрити для себе прості радощі життя. Щорічно гірські райони відвідують понад 50 мільйонів туристів, де вони можуть насолодитися чистим повітрям і природною красою, великою кількістю спортивних та розважальних заходів, а також унікальною культурою, традиціями та способом життя різних народів. У багатьох гірських країнах світу є невикористаний потенціал для розвитку туризму в майбутньому. Хоча туризм може принести прибуток в короткі терміни в довгостроковій перспективі, це часто завдає непоправної шкоди гірським громадам, які повинні отримувати цей прибуток. Часто розвиток туризму в горах зосереджений в руках сторонніх інтересів, коли лише невеликий відсоток прибутку йде в місцеві громади. В основі цього лежить той факт, що гірські райони часто більш неблагополучні й менш розвинені місця у світі. Соціальна нерівність, політична маргіналізація і екологічний стрес – це проблеми, які зазвичай притаманні гірським місцевим громадам, де б вони не жили.

Гірський туризм є економічною опорою в деяких гірських районах, забезпечуючи робочі місця і можливості для бізнесу. Індустрія туризму в гірських регіонах також веде до розвитку інфраструктури, що додатково створює економічні можливості. Проте, гірський туризм також може руйнувати природні і культурні ресурси, на яких він побудований. Узгоджені зусилля політиків, агентств з розвитку, громадянського суспільства і приватного сектора, які працюють з гірськими спільнотами, щоб направити туризм на більш стійкий шлях, можуть створити сили для боротьби з бідністю в гірських районах.

У Європі збільшується кількість туристів, які їдуть у гори на відпочинок – 150 мільйонів лише в Альпах. Справді, вплив туристів особливо важливий у гірських комунах, і це посилюється вже багато років. Це порушує питання екологічного тиску туризму, а також можливостей розміщення та інфраструктури регіонів. Щоб задовольнити цей зростаючий попит, гори повинні продовжувати адаптуватися та пропонувати діяльність зі стійкого туризму, роблячи себе доступними для всіх [17].

Лижний туризм є найпопулярнішим серед усіх зимових видів спорту. Вважається, що катання на лижах прийшло до нас з півночі Європи та Сибіру, де воно було життєво важливим засобом пересування протягом довгих засніжених місяців зими.

Гірськолижний туризм – це спорт, пов'язаний з ковзанням по засніжених пагорбах на лижах із закріпленою на підборах фіксацією. Він більш відомий як гірськолижне катання, хоча включає різні стилі. Гірськолижному спорту можна протиставити катання на лижах за допомогою прив'язок на вільних підборах, гірськолижний альпінізм та скандинавські лижі, наприклад, бігові лижі, стрибки на лижах та телемарк. Гірські лижі популярні скрізь, де можна поєднати сніг, гірські схили та достатню туристичну інфраструктуру, включаючи деякі частини Європи, Північної Америки, Австралії та Нової Зеландії, Південноамериканські Анди та Східну Азію.

Сьогодні заняття гірськолижними видами діяльності відбуваються на гірськолижних курортах з підйомниками, які транспортують лижників на гори.

Сніг доглянутий, лавини контролюють і дерева обрізають, щоб створити стежки. Багато курортів також оснащені обладнанням для снігу, щоб забезпечити катання на лижах, коли погода не сприяє цьому. Альтернативно, гірськолижники можуть займатися спортом у менш контрольованому середовищі, ця практика по-різному називається, наприклад, гірськолижним туризмом, гірськолижним катанням або екстремальними лижами [55].

Можна назвати такі переваги лижного виду туризму:

катання на лижах – це весело;

катання на лижах є викликом;

катання на лижах – чудовий спосіб підтримувати зв'язок з природою;

катання на лижах – це соціальний досвід;

йому легко навчитися;

катання на лижах чудово спалює калорії та дає змогу втратити кілька кілограмів;

катання на лижах – чудовий спосіб подорожувати та відкривати нові місця у світі;

катання на лижах відкриває двері для багатьох цікавих можливостей;

катання на лижах – хороший спосіб спробувати місцеву їжу;

катання на лижах – це чудово, коли йдеться про зустрічі з новими друзями.

Водний туризм включає в себе поїздки в місця, спеціально призначені для занять водними видами спорту. Деякі люди, які не хочуть займатися водними видами спорту, відправляються у водні тури, щоб відвідати туристичні об'єкти, розташовані поруч з водоймами, такими як озера або океани. Водні туристи часто бувають самостійними мандрівниками, хоча деякі туристичні фірми дійсно організують групові поїздки.

Умови океану в деяких частинах світу ідеально підходять для серфінгу та інших видів водного спорту. Люди з усього світу відправляються у водні тури на Гаваї, до Каліфорнії (США), Австралії та до інших місць, які пристосовані для заняття серфінгом. Багато туристів відвідують ці місця, щоб зайнятися серфінгом, в той час як інші приїжджають, щоб подивитися, як професійні

серфінгісти змагаються. Деякі туристичні підприємства пропонують серферам пакетні пропозиції, які включають проживання в готелі та харчування. Місцеві продавці здають в оренду дошки для серфінгу та інше обладнання, яке відвідувачі можуть використовувати, якщо хочуть спробувати свої сили в вейкборді, водних лижах або інших видах спорту.

У той час як водний туризм часто передбачає активні заняття, деякі водні туристи відвідують острови та прибережні райони, щоб зайнятися більш неквапливими заняттями, такими як дайвінг. Туристичні оператори організують тури по кораловим рифам і організують для місцевих гідів керівництво експедиціями, у яких мандрівники можуть плавати з місцевими морськими жителями, такими як дельфіни або навіть акули. Деякі туроператори також обслуговують сім'ї, які в першу чергу зосереджені на плаванні і сонячних ваннах, а не на взаємодії з морськими істотами.

Відпочинок на воді іноді пов'язаний з внутрішніми напрямками, такими як озера і річки. Туристи можуть плисти під вітрилом або плавати на озерах, а багато річок ідеально підходять для рафтингу. Рафтинг є одним із найпопулярніших видів водного туризму. У деяких країнах, таких як Великобританія та Нідерланди, є протяжні канали, і водні туристи можуть орендувати човни і подорожувати по країні цими каналами. Інші туристи вважають за краще здійснювати коротші поїздки на орендованих каное або байдарках. Крім того, деякі розважальні компанії управляють аквапарками з басейнами, водними гірками і майданчиками для веслування на каное або каяках.

Туристи часто відвідують відомі напрямки відпочинку, такі як великі аквапарки, популярні озера або відомі пляжні місця, але деякі туристичні фірми пропонують розкішний відпочинок у віддалені регіони, такі як острови в південній частині Тихого океану. Ці поїздки призначені для людей, які хочуть уникнути великих скупчень і у яких є фінансові ресурси, щоб дістатися до цих віддалених місць. У деяких випадках водні туристи зупиняються в традиційних прибережних хатинах, у яких є такі предмети розкоші, як супутникове

телебачення або двоспальні ліжка. Вони можуть брати участь у широкому спектрі водних розваг, від риболовлі до глибоководного дайвінгу.

Велосипедний туризм – це поняття, яке багато людей не знають і не розуміють, тому важливо розвивати підтримку через освіту та пропаганду у нашій громаді.

Велотуризм – це досвід подорожей, який зосереджується на велосипеді як основному транспортному засобі. Велотуризм поєднує місцевості (будь то гірський хребет, сільська місцевість чи міська місцевість), які ви можете легко відвідати на велосипеді. Ця форма туризму є альтернативою традиційному туризму. Більшість видів велосипедного туризму підпадають під ці основні категорії (які часто накладаються) і можуть включати дорожній, гравійний та гірський велосипедний туризм.

Це також екологічний та вишуканий засіб пересування та пізнання різних зон та територій. Звичайно, це вимагає певної фізичної підготовки та планування маршруту, але емоції, які ви отримуєте від цього виду спорту, варті ваших зусиль.

Велосипедні прогулянки – один з найбільш швидкозростаючих видів відпочинку на природі та туризму. Велосипеди легко транспортувати, мають низький вплив на навколишнє середовище та пропонують свободу та автономність, завдяки чому подорож на двох колесах більш пристосована для відвідування парків та заповідників. Велосипед сприяє покращенню стану здоров'я людей та пов'язаних із цим заощаджень, зменшенню заторів, стану навколишнього середовища та робить туристів щасливішими.

Подорож на велосипеді особливо корисна для сільських громад. Туристичні велосипедисти, як правило, шукають сільські дороги, що знаходяться за межами вибитого шляху. Вони їздять повільніше та витрачають більше сил, що призводить до тривалого перебування в регіоні, а також збільшення витрат на послуги [16].

Спелеотуризм – це керований спуск у печеру, який передбачає пошук дороги та подолання різних перешкод (ходьба у воді, повзання, ями, водоспади).

Печери багаті формаціями (сталактити, сталагміти, стилоліти, навіси, кам'яні полотна, драпіровки, колони). Будуть зустрічатися певні представники кавернозних видів: гриби, хробаки, печерні равлики, комахи, риби з елементарними очима, кажани.

Спелеотуризмом можна займатися лише з належним обладнанням, що складається з шоломів, джгутів, мотузок та страхових пристроїв, систем освітлення, спеціальних костюмів.

Вітрильний туризм відноситься до будь-якого відпочинку, де основною метою поїздки є плавання під вітрилом. Вітрильний туризм має дві широкі категорії, які характеризують використання човна: яхта (яка використовується також як місце розміщення та ночівлі) або човен (коли ночівля відбувається на суші).

Автомототуризм – один із видів спортивно-оздоровчого туризму, який вимагає від споживачів даного виду діяльності загально туристичних знань, умінь та навичок, а також вузькоспеціалізованої підготовки. Здійснення автомото походів неможливе без знання матеріальної частини авто чи мотоциклу, уміння їх ремонтувати, уміння користуватися цими транспортними засобами та слідкування за правилами дорожнього руху.

Отже, надавши характеристику основним видам спортивно-оздоровчого туризму у наступному пункті розділу розглянемо світовий досвід організації та розвитку спортивно-оздоровчого туризму.

1.3. Світовий досвід організації та розвитку спортивно-оздоровчого туризму

На сьогоднішній день спортивно-оздоровчий туризм стає все більше популярним у всьому світі. Перше, що може спадати на думку – спортивно-оздоровчий туризм лише для тих, хто професійно займається спортивною діяльністю, але це зовсім не так. Спортивно-оздоровчий турист – це частіше за все любитель, ентузіаст, готовий навіть на довгі подорожі, готовий витратити набагато більше, ніж ви собі уявляєте, на спорядження та на визначні події

улюбленого виду спорту. Спортивно-оздоровчий туризм «об'єднує» можливість потренуватися або відвідати спортивні заходи, можливість провести свято оздоровлення та розваг, розширити пропозицію та залучити групу або сім'ю на більш активний вид відпочинку.

Як зазначено у попередньому пункті розділу спортивно-оздоровчий туризм має досить широкий вибір занять, які можна віднести до спорту та оздоровлення. Дуже популярним видом спортивно-оздоровчого туризму у світі є пішохідний туризм, а саме хайкінг. У кваліфікаційній роботі акцентуємо увагу саме на цьому виді, тому що він доступний в умовах пандемії, що є досить актуальним на даний час, пов'язаний з відпочинком на свіжому повітрі та не вимагає особливого спорядження чи вміння. Хайкінг – це коротка назва для пішого походу по пересіченій місцевості з використанням підготовлених стежок з покажчиками. Хайкінг доступний всім – від студентів до пенсіонерів, і з кожним роком у світі ним займається все більше людей. «Виліт на природу», як це називають чехи, дає можливість розім'яти застояні м'язи, побачити недоступні з автобанів пейзажі, зустріти диких тварин і почути тишу. І при цьому – залишатися в безпеці на спеціально облаштованих стежках, які часто починаються і закінчуються у кафе або пабі.

«Винахідником» хайкінгу в його нинішньому розумінні вважається Філіп Буссемер, який жив у кінці XIX століття в Баден-Бадені. Він відкрив перший у світі центр туристичної інформації по сусідству зі своїм галантерейним магазином. На той час прогулянки по лісових стежках у Шварцвальді ставали дедалі популярнішими, і Буссемер став першим, хто здогадався продавати туристам карти пішохідних стежок, вказувати розташування ресторанів, оглядових точок і місць для відпочинку [1].

Сьогодні у світі існує безліч облаштованих пішохідних стежок, карти для хайкінгу видаються у кожному туристичному центрі. Є маршрути на пару годин, а є на кілька днів або навіть на місяць. Найчастіше любителі хайкінгу виїжджають на природу на вихідні і проходять за день 5-15 кілометрів.

З моменту початку пандемії коронавірусу люди по всій планеті стали більше займатися фізичною активністю та діяльністю на свіжому повітрі. Робота вдома може викликати лихоманку та депресивний стан, але в багатьох випадках це також звільняє багато часу, який люди витрачають на поїздки. Якщо додати обмеження на подорожі та відпустки, закриття чи відмову від роботи фітнес-клубів та тренажерних залів, а також поточний літній сезон, не дивно, що участь у всьому, починаючи від їзди на велосипеді, піших прогулянок і закінчуючи фітнес-ходьбою, зростає.

Сьогодні стежки є популярними для тих, хто зацікавлений спробувати піші прогулянки. Це, мабуть, найпростіший новий вид спорту, для цього не потрібні уроки, потрібно лише розумно поставитися до цього та почати з правильного спорядження для безпеки та комфорту. Розглянемо деякі приклади пішохідних стежок, що користуються популярністю у туристів у всьому світі [3].

Перша найкраща пішохідна стежка – Pennine Way, Великобританія (Пеннінський шлях). Простягаючись на 268 миль (приблизно 431 км) від району Дербішир Пік до шотландських кордонів, Пеннінський шлях – це найвідоміший шлях великої відстані у Великобританії. Уся прогулянка триває близько трьох тижнів, проходячи через дику болотисту місцевість на схід від Манчестера та через Йоркширські Дейли, перед тим як перетнути давню межу Адріанової стіни та далі до Шотландії. Цей шлях призначений для любителів активного відпочинку, любителів кемпінгу та всіх, хто може впоратися з примхами чудової британської погоди.

Наступна стежка – Camino de Santiago de Compostela, Іспанія. Замість того, щоб йти єдиним шляхом, Каміно, також відомий як Шлях Святого Якова, насправді являє собою низку різних паломницьких маршрутів, які закінчуються у святині апостола Святого Якова у соборі в Сантьяго-де-Компостела. Найпопулярніший сучасний маршрут йде лінією через північ Іспанії від французьких Піренеїв. Хоча деякі туристи обирають зупинятися в монастирях по дорозі, багато операторів пропонують проживання в готелі та трансфер

багажу. Ця пригода являє собою 11-денну поїздку, яка проходить через Галісію, зупиняючись у butik-готелях.

Appalachian Trail, США – третя пішохідна стежка світу. Простягаючись на 2 200 миль (приблизно 3 540,5 км), Аппалачська стежка вважається найдовшою пішохідною доріжкою у світі. Вона простягається від гори Спрінгер у штаті Джорджія до гори Катахдін у штаті Мен, проходячи через деякі найвіддаленіші штати США. Це означає, що цей маршрут призначений для тих, хто має «нескінченну» відпустку або для пішоходів, які хочуть подолати невеликий шматок класичного маршруту. Добре проложені доріжки та кемпінги означають, що його можна подолати самостійно. Але ті, хто прагнуть комфорту, можуть звернутися до компаній туристичної діяльності, які пропонують заздалегідь заброньовані номери в готелі та запаковані ланчі у вражаючому Національному парку Шенандоа, штат Вірджинія, де можна побачити найкращі пейзажі на стежці.

Далі йде The Basho Wayfarer, Японія. Японія може похвалитися численними старовинними стежками, які з'єднують храми та міста. Ця самокерована поїздка проходить шляхом, яким пройшов поет Мацуо Башо понад 300 років тому. Шестиденний похід розпочинається в Сендаї та проходить через північний регіон Тохоку, через місце Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Хіраїдзумі та вздовж старовинної стежки Дева Кайдо з її буковими та вишневими лісами, перш ніж вирушити в гори Натагірі та закінчується похід в храмі Ямадери. Туроператори пропонують помешкання у традиційному рьокані (японський традиційний готель) з доступом до ванн з онсеном (японські гарячі джерела), щоб заспокоїти ниючі кістки після тривалого походу.

Ще однією тропою хайкінгу є гора Тубкал, Марокко. Похід на найвищу вершину Північної Африки (4 167 метрів) є складним, але корисним випробуванням. Шлях вгору піднімається від села Імліль, проходячи через сухе русло річки, перш ніж різко піднятися крізь святиню в Сіді Чамхаруч і далі до великої гірської хатини. Переночувавши тут, туристи вирушають на снігове поле до вершини, де відкриваються гори Атлас.

Наступна стежка – Велика Китайська стіна, провінція Цзіньшаньлінь. Прогулянка Великою стіною біля туристичної точки Бадалінга може бути стресовим досвідом, тому що натовпи людей та яструби роблять це майже нестерпним. Цзіньшаньлінь розташована у 87 милях (приблизно 140 км) на північний схід від Пекіна. Вона пропонує чудову можливість дослідити круту, звивисту і відносно неушкоджену ділянку цієї справжньої китайської ікони. Шлях до стіни в Сіматаї закритий, але поїздка в обидві сторони по цій ділянці досить напружена зі справді дивовижними ландшафтами. Готелі в Пекіні можуть організувати тури та трансфери.

Далі йде стежка «Драконова спина», яка є однією з найкращих у Гонконзі. Гонконг відомий високими хмарочосами та вузькими вуличками, але материк та острови усяні незліченними пішохідними стежками, найвідоміша з яких «Драконова спина». До неї легко дістатися на автобусі з центру Гонконгу, шлях починається в тінистому тунелі під деревом на дорозі Шек О з видом на білі піщані пляжі, пагорби та тропічні острови. Маршрут закінчується на пляжі в затоці Біг-Хейв, його теплі води ідеально підходять для купання після походу.

The Dingle Way, Ірландія простягається на 111 миль (приблизно 178,6 км). Цю стежку можна пройти приблизно за вісім днів. Шлях Дінгла – це кругова доріжка, яка пропонується як найкращий спосіб потрапити до графства Керрі на південному заході Ірландії. Починаючи з містечка Тралі, доріжка за годинниковою стрілкою йде вузькими дорогами, відомими як борени, проходячи вздовж скель біля міста Дінгл і рухаючись навколо краю гори Брендон, найвищої вершини на Півострів Дінгл.

Tergo La Trek, Бутан – дев'ята пішохідна тропа. Відносна важкодоступність Бутану та потреба у відвідуванні туристами означає, що його стежки недоторкані та готові для розвідки. Терго-Ла Трек, в долині Хаа, є одним з менш відомих маршрутів країни. Цей екскурсійний похід піднімається з 3500 до 4135 метрів, проходячи мирними лісовими та дикими гірськими стежками, з видом на Канченджунгу, третю за висотою вершину у світі. Пасажирські табори та далекі села додають відчуття перебування в іншому світі.

Tahoe Rim Trail, США – ще одна пішохідна траса, яка охоплює два штати США, Каліфорнію та Неваду. Ця знакова стежка, довжиною 165 миль (приблизно 265,5 км) навколо басейну Тахо-Рім, була створена у 1981 році і вважається однією з найкращих у Сполучених Штатах. Проходячи через шість графств та чотири національні ліси, що тягнуться через Каліфорнію та Неваду, стежка Тахо-Рім – найкращий спосіб, щоб дослідити хребти Сьєрра-Невада та Карсон. Нестримні мандрівники можуть взяти намет і поєднатися з природою на 11 днів. Найкращий час для того, щоб подолати цю трасу – з липня по вересень.

Прекрасні природні ландшафти Вірменії найкраще досліджувати пішки, тому однією з найкращих троп хайкінгу є Вірменія та Шовковий шлях. Вірменія, на яку досить легко не звернути увагу, має одні з найкращих пішохідних стежок в Європі. 11-денна поїздка по Вірменії та Шовковому шляху проходить по одній з найкращих маршрутів, поєднуючи монастирі, що охороняються ЮНЕСКО, Санаїн та Хагпат, проходячи через вапнякові вершини та зелені ліси, з можливістю здійснити похід у дикі гори Гегама та піднятися на вершину Арагаца (найвища гора країни).

Ще одна досить популярна стежка – Лехвега, Австрія та Німеччина. Починаючи з баварського міста Фюссен, цей дев'ятиденний маршрут йде по річці Лехвег до витoku в австрійській землі Форарльберг. Проїжджаючи королівські замки короля Баварії Людвіга II, а також кришталево чисті озера, стежка проходить через Національний парк Тіролер Лех, заповідну зону з пишними луками, читою водою та альпійськими козлами на кожному кроці. Хоча стежка призначена для самостійного проходження, туристичні організації можуть реалізувати послуги проживання та харчування, тобто туристам потрібно самостійно потурбуватися лише про спорядження для походу.

Непроникний ліс Уганди Бвінді може похвалитися багатьма гірськими горилами, що залишились у світі. І це є наша наступна тропа для пішохідного туризму. Прогулянки дикою природою не є більш захоплюючими, ніж поїздка в непрохідний ліс Бвінді в Уганді, де ви можете познайомитися з близькими до людськи гірськими горилами. Туристичні підприємства пропонують прогулянки,

у яких туристи здійснюють піші походи по лісу, щоб зустріти горил, які вже звикли до присутності людей. Групи споживачів таких послуг, як правило, обмежені вісьмома людьми.

Стежка західного узбережжя – острів Ванкувер. Пустеля Канади та її справжній масштаб славляться справді вражаючими пішохідними стежками. Класичний шлях Західного узбережжя, який спочатку називався Домініон-рятувальним шляхом охоплює 47 миль (близько 75 км) навколо південного острова Ванкувер, з приголомшливими океанськими пейзажами в Бонілла-Пойнт та доступними морськими печерами в Оуен-Пойнт. Похід передбачає масштабування сходів, переправи через річки та складний перехід вздовж брудних доріг. Бонусом є можливість залишитися табором на вражаючій відкритій місцевості. Але туристам потрібно заздалегідь зарезервувати місце на стежці, тому що вони просторово обмежені.

Наступна тропа – Percorsi Occitani, долина Майра, Італія. Percorsi Occitani розташована в одному з найбільш незайманих районів північної Італії. Мережа древніх шляхів через Коттіанські Альпи, прогулянка по Перкорсі Оксітані – це все одно, що повернутися назад у часі. Багато місцевих жителів все ще розмовляють окситанською мовою, тоді як віддаленість долини Майра робить її одним з найбільш незайманих куточків північної Італії. Цей дев'ятиденний самокерований маршрут пов'язує хутори та села, охоплює деякі найскладніші пагорби району, занурюючись у зелені долини, де можна залишитися у традиційних гірських притулках.

Стежка інків до Макчу-Пікчу – безперечно одна з найбільших подорожей Південної Америки. Lares and Royal Inca Trail, Перу – триденний похід у регіоні Ларес, який проходить старовинною стежкою інків через андські ліси, вгору через перевал Хучайкаса та через село Хуакахуасі, де туристи мають шанс побачити високу гору Вероніка. Після цього туристи можуть сісти на поїзд до стежки інків, завершивши останню ділянку через захмарений ліс і потрапивши до знаменитих руїн.

Багате біорізноманіття Коста-Рики найкраще досліджувати у високохмарних лісах Монтеверде, тому наступна тропа хайкінгу – це Хмарний заповідник Монтеверде, Коста-Рика. У заповіднику є низка добре вистелених доріжок, які ідеально підходять для тих, хто бажає просто прогулятися чи побачити вражаюче пташине життя та флору в цьому районі зблизька, не маючи необхідності збирати в багатоденні походи.

Лікійський шлях, Туреччина. Подолавши 300 миль (близько 482,8 км) навколо узбережжя південної Туреччини від Фетхіє до Анталії, Лікійський шлях дає шанувальникам можливість дослідити колишнє королівство Лікія. Проїжджаючи древнє місто Сідіма та місто-привид Кая, маршрут простягається біля води, де є шанс охолонути після довгої прогулянки. Маршрут добре позначений і ним можна рухатися без гіда.

Хмарний лісовий похід, Лаос – це складна стежка по рідкісних хмарних лісах північного Лаосу. У віддаленому районі Хуафана в Лаосі проживають останні дикі тигри Індокитаю. Усередині хмарного лісу в Азії туристам випадає можливість побачити цих невловимих істот. Ця багатоденна екскурсія на вершину Пху Луї, яка є третьою за висотою горою Лаосу, також включає ночівлю в бамбукових хатинах та час, який можна провести спостерігаючи за дикою природою в the Pong Nied Salt Lick.

І остання тропа – Care to Care Track, Західна Австралія. Трек від мису до мису простягається на 76 миль (приблизно 122 км) від узбережжя Західної Австралії. Ця подорож дає можливість побачити найкрасивіші пейзажі континенту. Туристи можуть розвести табір вздовж маршруту або домовитись про проживання [3].

Отже, було розглянуто найпопулярніші світові тропи, призначені для хайкінгу. Майже у кожному куточку нашої планети можна насолодитися пішими прогулянками та побачити дивовижні природні ландшафти.

Висновки за розділом 1

Розглянувши теоретичні аспекти технології й організації спортивно-оздоровчих турів, можна зробити такі висновки:

1. Спортивно-оздоровчий туризм являє собою один з найбільш швидкозростаючих секторів туризму. Все більше і більше туристів цікавляться спортивно-оздоровчими заходами під час своїх поїздок, незалежно від того, чи є спорт основною метою подорожі чи ні. Події, які можна вважати спортивно-оздоровчими, включають піші прогулянки, катання на каное, лижах та інші види відпочинку та екстремального спорту. Спортивно-оздоровчий туризм, в першу чергу, включає у себе подолання певної відстані чи якогось маршруту, активний перетин територій, коли людина використовує власні фізичні та вольові сили. Отримати позитивний оздоровчий ефект допомагає саме активне пересування на екологічно чистій території, де можна спостерігати чудові краєвиди. А з часом, турист починає відчувати так зване «м'язове щастя», тобто ейфорію від пройденого шляху. Таким чином, спортивно-оздоровчий туризм сприяє єднанню людини з природою, відпочинку тіла та душі.

2. Встановлено, що існує багато видів спортивно-оздоровчого туризму, але, наразі, немає єдиної точної класифікації, тому що автори виділяють різні види, на свій розсуд. Найпопулярніший поділ даного виду туристичної діяльності виділяє пішохідний, гірський, лижний, водний, велосипедний, вітрильний, спелео-, авто- та мото- туризм.

3. Визначено один з найпопулярніших видів пішохідного туризму – хайкінг. Хайкінг доцільно визначати як пішохідний похід по пересіченій місцевості з використанням підготовлених стежок з покажчиками. Охарактеризовано основні пішохідні маршрути та напрями розвитку хайкінгу.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз особливостей розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні

Найперспективніший курс перебудови економіки країни – це розвиток туризму. Адже, туристична діяльність може впливати на різні сектори економіки, наприклад, сільське господарство, будівництво, торгівлю, транспортну галузь, виробництво товарів та послуг [40].

Нинішня туристична сфера вважається швидко прогресуючою галуззю світового господарства. Вона може розглядатися як самостійний вид економічної діяльності, і як міжгалузевий комплекс. Незважаючи на економічні, соціальні та політичні недоладності, які супроводжують нас на протязі останніх років, дана сфера діяльності на просторах нашої країни стабільно збільшує попит та пропозицію на виробництво туристичного продукту [60]. Адже, Україна багата різноманітними туристичними напрямками та ресурсами: від затишних історичних доріг Львова до вражаючих краєвидів на півдні України. Україна – це нація, яка має цікаву історію та насичену культуру. Маючи сім пам'яток світової спадщини ЮНЕСКО, Україна має різноманітні історичні, культурні та розважальні пам'ятки, що забезпечують цінні туристичні можливості.

Однак сьогодні в Україні розвиток цієї важливої галузі економіки постраждав ще через одну причину – пандемію коронавірусу. Більшість урядів запровадили часткові обмеження та обмеження подорожей, що спричинило скасування багатьох заходів, наприклад, ЄВРО-2020, Олімпійські ігри та найбільшу туристичну виставку у світі – ITB Berlin, через обмеження бізнесу довелося перенести або скасувати величезну кількість ділових подій та відпусток.

Більшість туристичних компаній зазнають різкого спаду у бізнесі. Наприклад, авіакомпанії скорочують свій графік на цілих 50% (або більше), а ресторани та готелі у всьому світі стикаються зі зменшенням завантаженості до 90 %, а в деяких випадках навіть закриваються. Компанії, які працюють у сфері гостинності та подорожей, не лише зазнали значних втрат доходу, але деяким довелося продовжувати тримати свої двері відкритими, незважаючи на поточні витрати. У багатьох немає іншого виходу, окрім як прийняти ситуацію в непередбачуваному майбутньому та вирішити власні труднощі з грошовими потоками.

Для кращого розуміння теми розглянемо статистичні дані за 2017-2019 роки, які покажуть нам як змінюється розвиток туристичної індустрії. В табл. 2.1. представлено динаміку суб'єктів туристичної діяльності України.

Таблиця 2.1

Суб'єкти туристичної діяльності за 2017-2019 рр. (систематизовано автором на основі [22])

Роки	Усього, одиниць	У тому числі		
		Туроператори, одиниць	Турагенти, одиниць	Суб'єкти, що здійснюють екскурсійну діяльність, одиниць
2017	3469	498	2802	169
2018	4293	529	3569	199
2019	4664	538	3903	223

З даної таблиці ми можемо зробити висновок, що кількість суб'єктів туристичної індустрії с кожним роком зростає, із 3469 одиниць у 2017 році кількість зросла до 4664 одиниць у 2019 році. Такий стрімкий зріст туристичних суб'єктів зумовлений збільшення попиту населення на туристичні послуги та популяризацією туризму в цілому.

А в табл.2.2 наведено динаміку туристів, обслугованих туроператорами та турагентами.

Таблиця 2.2

Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами за 2017-2019 рр. (систематизовано автором на основі [22])

Роки	Загальна к-ть туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, осіб	У тому числі		
		іноземні (в'їзні) туристи, осіб	виїзні туристи, осіб	внутрішні туристи, осіб
2017	2806426	39605	2289854	476967
2018	4557447	75945	4024703	456799
2019	6132097	86840	5524866	520391

За даними з табл. 2.2 ми можемо зробити висновок, що кількість споживачів туристичних послуг, аналогічно до суб'єктів туристичної індустрії, стрімко зростає. У 2017 році це становило 2 806 426 осіб, а у 2019 році кількість туристів уже становила 6 132 097 осіб.

Але у зв'язку пандемії коронавірусу за даними UNWTO туристичний потік у 2020 впав на 72% та відкинув галузь на рівень дев'яностих років. В Україні ситуацію дещо нівелювала відкриті та відносно доступні Туреччина та Єгипет. Але, тим не менше, за підсумками року обсяг продажів впав на 60-70% [50].

У розвитку вітчизняного туристського руху помітну роль відіграє спортивно-оздоровчий туризм. Він з'явився за допомогою ініціативи та сил туристів-аматорів. Даний вид туризму охоплює відпочинок та спорт, допомагає виховувати патріотичну та національну свідомість населення. Можна сказати, що спортивно-оздоровча сфера є найдоступнішою формою активної діяльності та вивчення навколишнього середовища. На сьогоднішній день подорожі, що пов'язані зі спортивно-оздоровчою діяльністю стають невід'ємною частиною життя людей по всій планеті. З об'єктивної точки зору, Україна має всі передумови для інтенсивного розвитку спортивно-оздоровчого туризму: особливості географічного положення та рельєфу, сприятливий клімат, багатий природний, історико-культурний та туристсько-рекреаційний потенціал [60].

Оскільки близько 95 % території України – це низовини і височини, на яких немає значних перешкод, практично всю територію України охоплює

пішохідний туризм. Кліматичні умови дають змогу розвивати такий вид туризму впродовж всього року [9].

Карпати є основним районом, де туристи можуть займатися пішохідною діяльністю. Вони являють собою лісові райони середньогір'я. Карпати – це вдале поєднання краси гір та лісової місцевості. Тут можна зустріти кришталеві озера, бурхливі річки, полонини та гаї чи круті схили гір, що може задовольнити будь-якого, навіть, самого вибагливого туриста. Дана територія досить добре підходить для орієнтування на місцевості та оволодіння технікою пішохідного туризму, а також для проведення навчальних заходів цього виду спорту. Карпатський регіон призначений для проведення пішохідних турів різної складності – від найпростіших до маршрутів третьої категорії складності.

Незважаючи на той факт, що Карпати вважаються основним районом для пішохідного туризму, в Україні є досить багато височин, які можна експлуатувати для здійснення пішохідних прогулянок. Цікаво, що вони були відкриті іноземцями, число яких зростає кожного року. Тому, у майбутньому наші українські височини матимуть неабиякий попит на світовому ринку туристичної галузі [44].

Гірськолижний туризм, як і попередній, є досить поширеним на території України. Розвивається він у карпатському регіоні, де розміщені не дуже високі гори (близько 1200-1400 м), які мають вулканічне походження. Вершини гір протягом 5 місяців вкриті снігом та мають круті схили для даного виду відпочинку [17].

Карпати взагалі поділяються на 2 регіони, як мають назву Прикарпаття та Закарпаття. До першого регіону відносяться такі області, як Львівська, Івано-Франківська та Чернівецька, а до другого – Закарпаття. Найрозвиненіші райони гірськолижного туризму знаходяться на найвищих ділянках гір, де розташовані найкраще обладнані курорти України (Яремчанський в Івано-Франківській, Рахівський, Міжгірський, Великоберезнянський та Воловецький в Закарпатській, Сколівський у Львівській та Вижницький у Чернівецькій областях).

Для гірськолижного туризму дуже важливим є наявність хорошої туристичної інфраструктури, тобто добре обладнані траси, маршрути й підйомники, спеціальне обладнання, пункти прокату спорядження для даного виду туризму, місця розміщення та харчування. Україна може похвалитися достатньою кількістю гірськолижних курортів – Буковель (Івано-Франківська область), Драгобрат (Закарпатська область), Славське та Тисовець (Львівська область), Мигове (Чернігівська область).

Таблиця 2.3

Кількість трас на курортах гірськолижного туризму в Україні
(систематизовано автором на основі [47])

Назва курорту	Кількість трас
Буковель	62
Плай	6
Драгобрат	20
Пилипець	11 + зона фрірайду
Буковиця	2
Славське	12

За даними табл. 2.3 ми можемо зробити висновок, що найбільша кількість трас характерна для курорту Буковель, який є найпопулярнішим на території України.

На сьогоднішній день Буковель – це безумовно дуже відомий курорт, куди приїжджають не тільки туристи з нашого краю, а й з-за кордону, куди приїжджають зайнятися активним відпочинком та помилуватися гірськими ландшафтами карпатського регіону. Буковель підходить як для професіоналів, так і для новачків. Катанням можна насолодитися навіть якщо видалася зима без снігу, чому сприяє наявність снігових гармат, є пункти прокату спорядження та клубні карти. Доріжки освітлюються в темний період доби та мають протяжність понад 50 км, доступні різноманітні розважальні заклади та кафе.

Серед доступних розваг – озеро з підігрівом, альпайн-мотузковий парк (Alpine Park), ковзанка, екскурсії на ратраках, тури на квадроциклах і сноубайках, прогулянки на собачих упряжках, пейнтбол, прогулянки на конях, рафтинг, екстрим-парк та інші [47].

Сезон триває з грудня по березень, а кількість трас, як уже було зазначено в табл. 2.3, становить 62 траси (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Кількість трас Буковелі (систематизовано автором на основі [47])

Вид траси	Кількість
Легкі (для новачків)	20
Середні (для середнього рівня)	33
Складні (для професіоналів)	8

Отже, за даними табл. 2.4 ми бачимо, що на курорті Буковель є траси трьох рівнів – легкі, призначені для новачків, їх кількість становить 20 трас, середні – 33 траси та складні, що призначені для професіональних туристів і їх кількість становить 8 трас.

Ще одним всесвітньо популярним видом спортивно-оздоровчого туризму є велосипедний, і Україна не є виключенням. Територія нашої країни придатна для здійснення велосипедних прогулянок першої та другої категорії складності, а саме територія правобережних височин, а в районах карпатських гір можна проводити такі прогулянки, навіть, найвищої складності. Даний вид активного відпочинку приваблює туристів зі всього світу, тому необхідно створювати більше підприємств та організацій туристичної діяльності, які б займалися розвитком саме велосипедного туризму та створенням нових велосипедних маршрутів.

Велосипедні мандрівки по Україні досить цікаві та мають безліч переваг. Наприклад, велосипедний туризм, на відмінну від пішохідного, дозволяє побачити більшу кількість туристично привабливих об'єктів та збільшити швидкість пересування, а також немає потреби носити на собі важкі речі, які іноді потрібні при проходженні маршрутів пішки. Велосипедний туризм вважається найбільш екологічно чистим, безпечним та корисним видом спорту. Але, звичайно, існують деякі труднощі. Наприклад, відсутність спеціальних доріжок для пересування велосипедом, які є досить звичайними в Європі, але в Україні це ще не стало популярним. А також необхідність володіння знаннями

техніки пересування на велосипеді з певним вантажем. Хоча взагалі Україна багата на різноманітні маршрути гірськими, лісовими стежками та має всі можливості для залучення більшої кількості споживачів, які зацікавлені даним видом спортивно-оздоровчої діяльності.

Водний спорт також може похвалитися своєю популярністю серед населення України. Наша держава має густу річкову систему, яка налічує близько 70 тисяч річок, що придатні для здійснення водних походів. 7% території займають річки, протяжність близько 500 км, а на інші 93 % припадають ріки, які мають довжину понад 100 км.

Річки України поділяються на 3 групи, що наведено на рис. 2.1

Рис. 2.1. Річки України (систематизовано автором на основі [17])

Отже, перша група річок – це гірські, які займають 20%, наступна група – річки низовин (38%) і остання – річки височин, які відповідно займають 42% усієї річкової системи. А далі розглянемо найдовші річки нашої держави (табл.2.5).

З табл. 2.5 видно, що найдовшою річкою України є Дніпро. Але це не лише річка, яка є найбільшою, вона також вважається найголовнішою річкою держави, тому що близько 70% населення користується водою з Дніпра, а понад 60% кораблів нею пропливає.

Таблиця 2.5

Найдовші річки України [46]

Назва річки	Куди впадає	Довжина в межах України, км
Дніпро	Чорне море	981
Південний Буг	Чорне море	806
Дністер	Чорне море	705
Сіверський донець	Дон	672
Десна	Дніпро	591

Найбільш поширені водні маршрути серед туристів – це маршрути II та III категорій складності, тому що вони пропонують перешкоди у вигляді водних порогів та є більш екстремальними та захоплюючими порівняно з маршрутами I категорії складності. Найбільш поширені річки для сплаву та інших видів водного туризму – це Черемош, Случ, Смотрич, Прут, Чорна Тиса та ін. Вони відрізняються категорією складності, тому розраховані як на початківців, так і професіоналів [17].

Дуже перспективним є вітрильний туризм. В Україні для його розвитку є всі необхідні умови. Нині романтика подорожей під вітрилами дуже сильно приваблює туристів з усього світу. Дніпро з його притоками, пов'язаність Прип'яті за допомогою каналу з річковою мережею країн ЄС, участь у реалізації цікавих подорожей у рамках Національної системи туристсько-екскурсійних маршрутів «Намисто Славутича» нікого не залишать байдужим. Ширина дніпровських водосховищ місцями досягає 30 км. Це справжні моря з великою глибиною, штормами, високими і крутими хвилями, яких немає і на Чорному морі. Все це дає можливість повною мірою відчувати всі принади, труднощі й небезпеки вітрильного туризму [44].

Чорне й Азовське моря стосовно вітрильних подорожей все ще майже не освоєні, а можливості тут безмежні. І вітчизняних, і зарубіжних туристів зацікавлять походи під вітрилами по Азовському і Чорному морях з історичною, етнографічною та екологічною метою на кшталт «По стародавніх містах Причорномор'я», «До греків Приазов'я», «Болгарські поселення Запорізької

області», «Дунайські плавні», «До мисів Криму», комбіновані пішохідно-водно-вітрильні маршрути до Сивашу тощо [44].

Також Україна багата на печери, що сприяє розвитку спелеотуризму. В Україні відомі понад 1100 печер різного типу від невеликих до гігантських за розмірами. На даний час досліджено 756 печер, які мають назви та відомо їх довжину та глибину [17].

Спелеотуризм вважається незвичайним та, навіть, екстремальним видом відпочинку. Звичайно, це дуже цікавий вид проведення часу і є печери, які не вимагають спеціального спорядження та великих фізичних зусиль, але підходить він однозначно не всім бажаючим. Як що ви бажаєте зайнятися саме цим видом діяльності, вам потрібно бути впевненим у відсутності страху замкнених приміщень або темряви. Також необхідно бути фізично підготовленим, тому що більшість печер України не призначені для комфортного пересування й зберігають свій первозданий вигляд.

Українські печери бувають природними або такими, які створені людськими силами. До останніх відносяться печери, до створення яких дійшли руки монахів та самітників. Також Україна багата на підземні та скельні печери. Щодо природних, то вони зосереджені у Тернопільській області та Карпатах.

На табл.2.6 представлені найдовші печери України, де ми зможемо побачити їх назви, місце знаходження та довжину.

Таблиця 2.6

Найдовші печери України (систематизовано автором на основі [36])

№	Назва печери	Карстова область	Місце розташування	Довжина, м
1	Оптимістична	Подільсько-Буковинська	Тернопільська обл.	230 000
2	Озерна	Подільсько-Буковинська	Тернопільська обл.	114 000
3	Кришталева	Подільсько-Буковинська	Тернопільська обл.	22 000
4	Млинки	Подільсько-Буковинська	Тернопільська обл.	21000
5	Вертеба	Подільсько-Буковинська	Тернопільська обл.	7 820
6	Буковинка	Подільсько-Буковинська	Чернівецька обл.	2 300
7	Угринь	Подільсько-Буковинська	Тернопільська обл.	2120

Печера Оптимістична є найвідомішим представником в Україні. Вона відома всім спелеологам на нашій планеті. Ця печера вважається найдовшою гіпсовою у світі та занесена до Книги рекордів Гіннеса, а також найдовшою в Євразії та займає друге місце за довжиною серед печер планети, протяжність якої становить 230 км. Місце розміщення даної печери – поблизу села Королівка, що в Тернопільській області.

Отже, проаналізувавши весь наведений матеріал, можна дійти висновку, що Україна багата на різноманітні природні ресурси, що задовольняють спортивно-оздоровчу сферу туризму, а саме пішохідний, гірськолижний, водний, велосипедний, вітрильний та спелеотуризм. У наступному пункті розділу розглянемо діяльність туристичної агенції «Все включено» та як вона працює.

2.2. Аналіз ТА «Все включено» як суб'єкта господарювання

Дуже важливим аспектом туристичної галуззі є діяльність туристичних підприємств, які реалізують усі можливі туристичні продукти та послуги, допомагають споживачам підібрати індивідуальні тури та сприяють розвитку сфери туризму. У даному розділі пропонуємо розглянути діяльність туристичної агенції «Все включено», яка буде відігравати ключову роль у впроваджені нового туру.

Туристична агенція «Все включено» працює від імені ФОП Шакіна Наталія Андріївна під франчайзингом туроператора TRG. Туристична агенція здійснює свою діяльність за адресою м. Полтава, вул. Небесної Сотні 9/17 (рис.2.2).

Запис про проведення державної реєстрації фізичної особи-підприємця був датований 14 серпня 2015 року, номер – 2 588 000 0000 036713.

Фізична особа перебуває на обліку у Головному управлінні регіональної статистики, ідентифікаційний код якого 21680000, дата взяття на облік – 17 серпня 2015 року та Головному управлінню ДФС у Полтавській області, управління у м. Полтаві, ДПП у м. Полтаві, ідентифікаційний код якого 39461639.

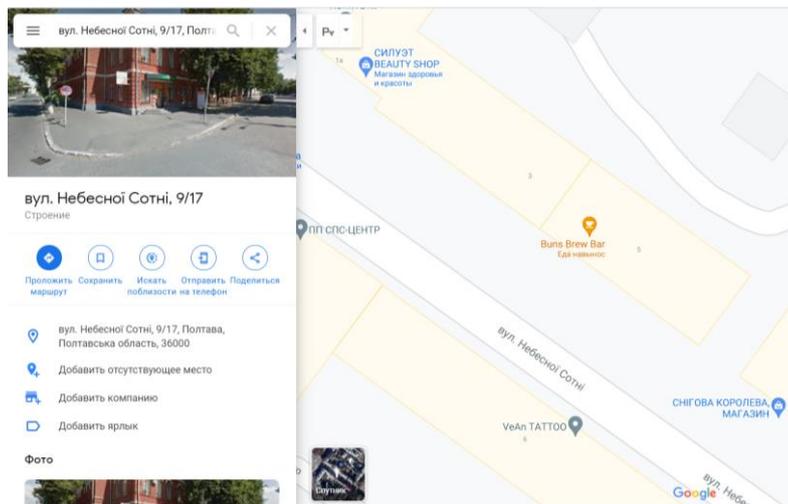

Рис. 2.2. Розміщення ТА «Все включено» на карті Google

Відомчий реєстр про взяття на облік як платника податків відбувся 14 серпня 2015 року (додаток А), його номер – 160115118295, реєстраційний номер платника єдиного внеску – 10000000452508, а клас професійного ризику виробництва платника єдиного внеску за основним видом його економічної діяльності – 7. На рис. 2.3 представлено інформацію про фізичну особу ТА «Все включено».

Прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи	
• Шакіна Наталія Андріївна	
Місце проживання	
• 36002, Полтавська обл., місто Полтава, вулиця Сосюри, будинок 9В	
Види діяльності	
• Код КВЕД 79.11 Діяльність туристичних агентств (основний); Код КВЕД 79.90 Надання інших послуг бронювання та пов'язана з цим діяльність	
Дані органів державної статистики про основний вид економічної діяльності фізичної особи-підприємця	
• Код КВЕД 79.11 Діяльність туристичних агентств	
Інформація про здійснення зв'язку з фізичною особою-підприємцем	
• Телефон: 0503057639	

Рис.2.3. Детальна інформація про фізичну особу

ТА «Все включено» пропонує широкий вибір туристичних маршрутів та забезпечує якісне обслуговування. Сфера діяльності охоплює такі напрями туристичного бізнесу, як (рис.2.4):

внутрішній туризм	<ul style="list-style-type: none"> відпочинок у кращих оздоровницях Миргорода і Карпат, організація екскурсій по Україні
виїзний туризм	<ul style="list-style-type: none"> групові та індивідуальні тури в різні країни світу, на морські й гірськолижні курорти, екзотичні напрями, круїзи
спеціалізовані тури	<ul style="list-style-type: none"> спортивні, релігійні, лікувальні бізнес-тури, заходи, присвячені різним подіям
навчання за кордоном	<ul style="list-style-type: none"> загальні курси мов, екзаменаційні і спеціальні курси, канікулярні курси для дітей, середня і вища освіта у провідних навчальних закладах світу
бронювання і продаж усіх видів транспортувань	<ul style="list-style-type: none"> авіаквитки більше ніж 50-ти авіакомпаній світу, автобусні і залізничні квитки

Рис.2.4. Напрями туристичного бізнесу ТА «Все включено»

Щороку зростають обсяги взаємодії ТА «Все включено» з провідними українськими і закордонними туроператорами, основні туроператори-партнери наведені в табл.2.7.

Таблиця 2.7

Туроператори-партнери ТА «Все включено»

Туроператор	Спеціалізація
Аккорд-тур	Автобусні та авіатури по Європі; тури по Україні.
Join UP	Пляжний відпочинок; екзотичні тури.
Анекс Тур	Пляжний відпочинок; екскурсійні тури.
Тез Тур	Екскурсійні тури та круїзи; відпочинок з дітьми; гірськолижні тури; Пляжний відпочинок.
ТПГ (TPG)	Автобусні, авіатури; тематичні тури; корпоративний туризм.
Корал Тревел	Пляжний і СПА відпочинок; сімейний відпочинок;
TUI Ukraine	Пляжний відпочинок; сімейний відпочинок; дитячий відпочинок; яхтинг; гірськолижні тури.
Pegas Touristik	Корпоративний туризм; подієвий туризм.
Алголь	Бліц-тури; гірськолижні тури.
Mouzenidis Travel	Відпочинок в Греції; автобусні та авіатури; круїзи; дитячий відпочинок.

Продовження табл. 2.7

Наталі Турс	Пляжний відпочинок; екскурсійні та оздоровчі тури; морські круїзи; гірськолижні тури.
Альф тур (ALF)	Рекламні тури; автобусні, авіатури.
Сакумс	Відпочинок на морі; тури по Україні; тури для школярів; рекламні тури.
Сіеста (Siesta)	Індивідуальні та групові тури; круїзи.
1000 Доріг	Авіа, ж / д і автобусні тури; комбіновані тури; wellness і лікування; дитячі тури.
Туристичний Клуб (тсс)	Екскурсійний туризм; весільні подорожі; круїзи.
Пан Укрейн	Пляжний відпочинок; пакетні тури; круїзи.
ЛюбоСвіт	Пляжний відпочинок і екскурсійні програми; гірськолижні тури; дитячий відпочинок.
Міст Тур (Міст Тур)	Тури по Україні та за кордон; круїзи; оренда транспорту; медичний туризм.
ТК-Велт (Велт)	Відпочинок в Болгарії; дитячо-молодіжні тури; екскурсійні тури.
Феєрія (Feeerie)	Автобусні, авіатури; SPA і лікувальні тури; тури по Україні.

Заключною ланкою у роботі з туристами вважається туроператор, який володіє всією інформацією та взаємодіє з інфраструктурою, що включено до турпакету. Туроператор співпрацює з великою кількістю різних установ, а саме з готелями, перевізниками, авіакомпаніями, страховими організаціями, банками, для забезпечення максимальної якості надання послуг своїм клієнтам. Тому потенційним клієнтам зараз важко вибрати спеціаліста, адже за ці роки співпрацю з усіма галузями було налагоджено, а недобросовісні постачальники послуг відсіяні.

Не останню роль відіграє і той факт, наскільки широко профільним є туроператор. Широка спеціалізація або навпаки, вузький профіль мають свої плюси і мінуси, все залежить від того, який вид туру цікавить безпосередньо туриста. Якщо вам підходять тури, пропонувані вузькопрофільною компанією, сміливо можете оформляти своє замовлення, адже нечисленність напрямків говорить про те, що робота по ним максимально налагоджена і якість послуг, що надаються доведено до досконалості. Мінусом є якраз обмеженість пропозицій, тому більше можливостей на туристичному ринку мають саме широко профільні компанії. Також визначальним є фактор отримання віз в країни з візовим режимом, тут не має значення широта профілю компанії.

Щорічно ТА «Все включено» відправляє сотні туристів в чартерних напрямках в Єгипет, Туреччину, Іспанію, Туніс, Болгарію, Хорватію, Грецію, Кіпр, Таїланд і по екскурсійних груповими програмами в Фінляндію, Швецію, Данію, Норвегію, Англію, Австрію, Андорру, Балі, Німеччину, Кубу, ОАЕ, Францію, Чехію, Швейцарію, Угорщину, Італію, в автобусні тури по Європі, а також організовує індивідуальні тури. Найбільш затребуваними у клієнтів є поїздки в країни Європи та Азії, їх частка становить 37 % і 42 %.

А ось путівки в країни Південної Америки, а також до Австралії користуються набагато меншим попитом – 5,3 % і 4 %. У першу чергу дана ситуація пояснюється тим, що путівки в ці країни є досить дорогими.

Основні послуги та види відпочинку: готелі, дитячий відпочинок, круїзи, лікування та оздоровлення, молодіжний відпочинок, новорічний відпочинок, пляжний відпочинок, шоп-тури і шопінг, екскурсії. Тому в ТА «Все включено» передбачені послуги для всіх категорії туристів.

Для туристів від 7 до 16 років пропонуються програми пізнавально-оздоровчого відпочинку в групах, які супроводжують гіді, аніматори, екскурсоводи, педагоги і лікарі. Для молоді від 16 до 25 років є багато пропозицій по розважальному туризму, екстремальному відпочинку як в Україні, так і в закордонних клубах і центрах.

Для індивідуальних туристів, сімейних пар, а також для сімей з дітьми надається відпочинок на морі як в Україні, так і за кордоном.

Для любителів розпродажів – шоп-тури в Італію, Грецію, Китай.

Для туристів-екстремалів – сплави по бурхливих річках, риболовля і полювання, гірські лижі, екскурсії по горах і печерам, дайвінг, активні маршрути на плотах і інші захоплюючі тури.

Для корпоративних клієнтів – організація відвідувань міжнародних виставок, бронювання готелів.

ТА «Все включено» займається впровадженням активної рекламної інформаційної діяльності, яка включає в себе такі види реклами: офісну, зовнішню та публіцистичну, а також займається публікацією візиток, календарів

та флаєрів. Для населення нашого краю, міста Полтави, пляжний та культурно-пізнавальний відпочинок є найпопулярнішим видом туризму, хоча інші також користуються незначним попитом.

Офіс ТА «Все включено» досить просторий та добре освітлений, переважають спокійні пастельні кольори. У кабінеті розміщені брошури зі спеціальними популярними пропозиціями, які пропонує агентство та необхідна література, яка надає інформацію про ті чи інші туристичні центри, готелі, визначні місця, про послуги та основні організаційні моменти майбутньої подорожі.

Головна мета діяльності ТА «Все включено» полягає у задоволенні потреб клієнтів, тому до кожного замовника персонал підбирає індивідуальний підхід. Туристичне агентство має високий комунікативний рівень працівників, про що свідчить гарне ставлення персоналу до клієнтів фірми. Штат підприємства може похизуватися великим досвідом та знаннями в галузі туризму, що допомагає потенційним туристам отримати найвигідніші пропозиції. Звичайно, це справляє дуже позитивне враження до діяльності туристичної організації.

Туристична агенція «Все включено» оснащена всією необхідною для роботи технікою. У кожного працівника фірми є персональний комп'ютер, мікрофон і web-камера. А також офіс має два телефони, факс, ксерокс, принтер, сканер, без яких в даний час жодна фірма не може працювати. Так само для зручної роботи співробітників є в наявності основне канцелярське приладдя, яке полегшує багато питань, пов'язаних з роботою з паперами, оформленням договорів, складанням різних документів. Для зручного перебування, як клієнтів, так і працівників агентства, кабінет оснащений кондиціонером. Туристична компанія оснащена повністю всім необхідним, що дозволяє працювати оперативно і більш ефективно.

Організаційна структура – це склад управлінських підрозділів підприємства, а також окремих керівників та їх регулярні інформаційні взаємозв'язки зі спільного здійснення управлінської діяльності. Виробничі

підрозділи є об'єктом управління і в цій якості виступають елементами організаційної структури на нижчому ієрархічному рівні.

Організаційна структура управління підприємством є засобом сприяння досягнення менеджерами своїх цілей. Оскільки цілі є похідними від загальної стратегії підприємства, тісний зв'язок стратегії та структури цілком логічний. Відповідно організаційна структура має дотримуватися певної стратегії. І якщо менеджери здійснюють вагомні зміни у своїй організаційній стратегії, вони мають модифікувати організаційну структуру задля пристосування до цих змін та їх підтримання. Відповідно до організаційної структури підприємства розробляється система управління підприємством [43].

На підприємстві «Все включено» працює два менеджери з туризму та директор, який також займається реалізацією туристичного продукту в офісі. Менеджер по туризму ТА «Все включено» – це фахівець, який допоможе вибрати країну, оформити необхідні документи і забезпечить необхідною інформацією. Основні обов'язки цього спеціаліста: збір, вивчення і аналіз вимог клієнтів до туристичних послуг, консультування клієнтів, формування списків туристів і складання графіків заїздів в готелі.

Організаційна структура ТА «Все включено» представлена на рис.2.5.

Рис.2.5. Організаційна структура ТА «Все включено»

Організаційна структура ТА «Все включено» складається лише з двох елементів – директора та менеджерів, також туристичне підприємство користується послугами бухгалтера, але він не є штатним працівником підприємства. Розглянемо детальніше посадові обов'язки (рис.2.6) та за що несе відповідальність (рис.2.7) директор ТА «Все включено».

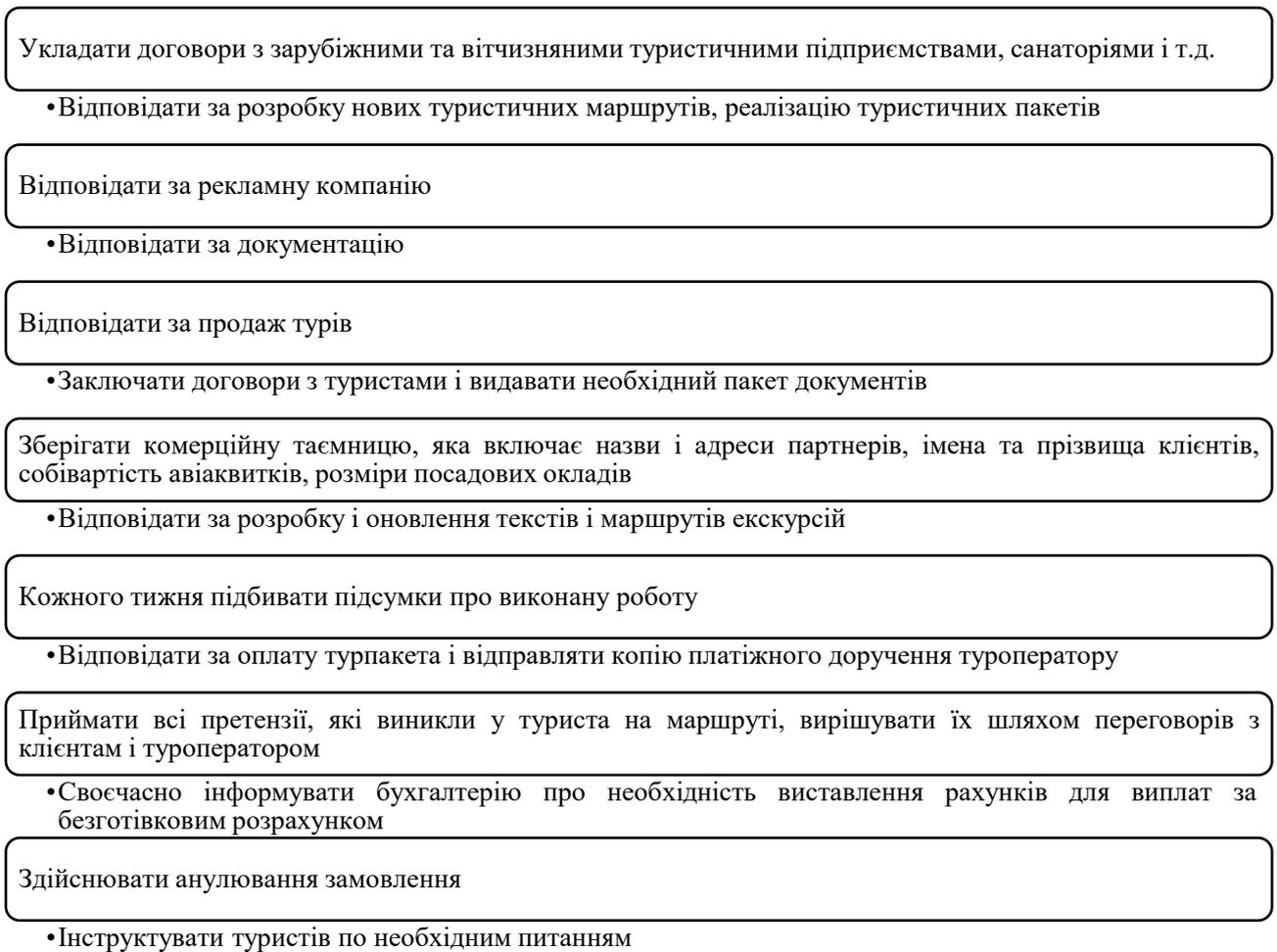

Рис.2.6. Посадові обов'язки директора ТА «Все включено» (систематизовано автором на основі [28]).

Директор несе відповідальність за:	роботу туристської фірми в цілому і належне виконання своїх обов'язків
	коректне поводження з клієнтами
	збереження ввіреній йому документації
	збереження довіреного йому майна
	розголошення комерційної таємниці
	розголошення інформації про клієнтів третім особам, якщо це не пов'язано з виконанням своїх службових обов'язків

Рис.2.7. Відповідальність директора ТА «Все включено» (систематизовано автором на основі [28]).

Тепер розглянемо посадові обов'язки (рис.2.8) та за що несуть відповідальність (рис.2.9) менеджери з туризму ТА «Все включено».

Відповідати за телефонні дзвінки і безпосередньо працювати з клієнтами	Володіти повною інформацією по маршрутам	Укладати договір з клієнтом, видавати пакет необхідних документів	Щотижня звітувати за виконану роботу
Виїжджати в рекламні тури і відрядження	Вести необхідну для роботи документацію	Рекламувати маршрути	Відповідати за страхування туристів
Відповідати за оплату туристом туристичного пакета	Відправляти копію платіжного доручення партнерам по бізнесу	Постійно підвищувати свій професійний і загальноосвітній рівень	Приймати всі претензії, які виникають у туриста
Зберігати комерційну таємницю	Повідомляти приймаючій стороні відомості про туристів	Оформляти пакет документів, що підтверджує оплату послуг	При виникненні конфліктних ситуацій негайно проінформувати директора
<div data-bbox="727 1133 1026 1312" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 0 auto; width: fit-content;"> Інформувати туриста з приводу всіх необхідних питань </div>			

Рис.2.8. Посадові інструкції менеджера з туризму ТА «Все включено» (систематизовано автором на основі [28]).

Менеджер так само зобов'язаний перебувати в постійному зв'язку з клієнтом і інформувати його заздалегідь про можливі зміни, так само докласти всіх зусиль, щоб клієнт залишився задоволеним і повернувся тільки з найкращими враженнями.

Таким чином, туристична агенція «Все включено» здійснює свою діяльність, задовольняючи потреби туристичних послуг місцевого населення реалізуючи різнопланові туристичні послуги.

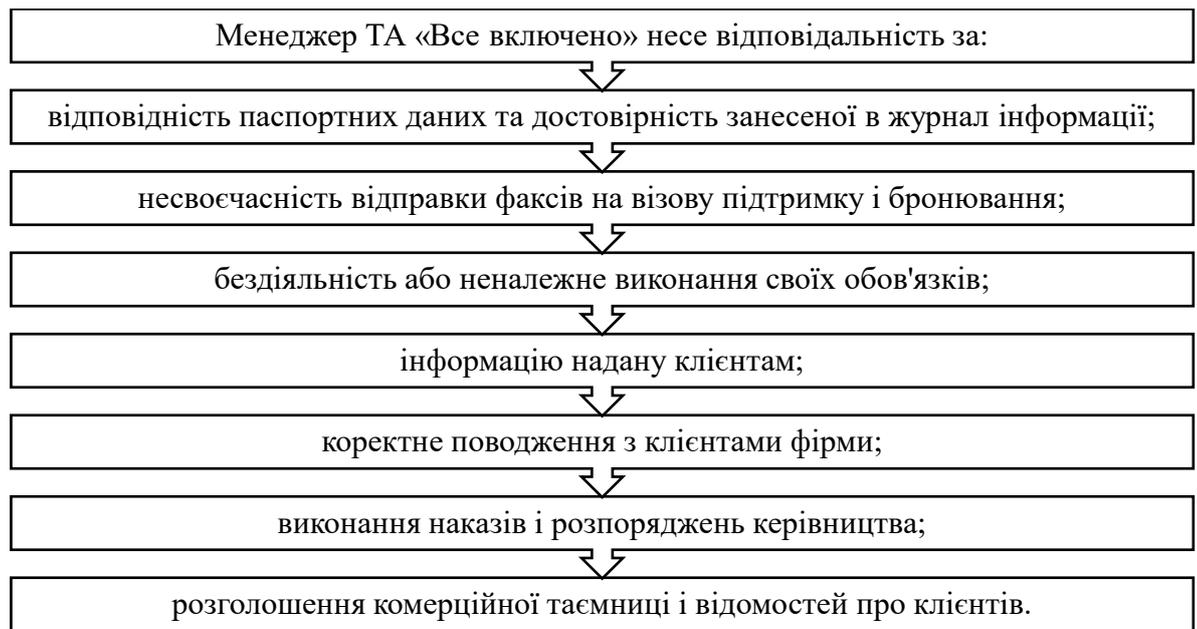

Рис.2.9. Відповідальність менеджера з туризму ТА «Все включено» (систематизовано автором на основі [28])

Туристична агенція використовує сайт туроператора TPG, на якому потенційні туристи можуть підібрати для себе оптимальний тур, який буде задовольняти їх рекреаційні потреби та буде відповідати запланованому бюджету. Далі проведемо стратегічний аналіз діяльності ТА «Все включено».

2.3. Стратегічний аналіз діяльності ТА «Все включено»

На сучасному світовому ринку панує велика конкуренція, тому кожне підприємство дотримується певної стратегічної поведінки для досягнення першості. Туристична агенція «Все включено» не є винятком, тому вона займається активною стратегічною діяльністю, аналіз якої ми розглянемо у даному розділі.

Для кращого розуміння та аналізу діяльності ТА «Все включено» розглянемо її SWOT- та PEST-аналізи. Як і будь-яке підприємство, туристична компанія «Все включено» має свої переваги та недоліки, тож ми можемо проаналізувати дане турагенство та зробити висновки у формі SWOT-аналізу (табл.2.8).

Таблиця 2.8

SWOT-аналіз турагентства «Все включено»

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Зручне місцерозташування – центр міста. 2. Туристична компанія оснащена повністю всім необхідним, що дозволяє працювати оперативно і більш ефективно. 3. Високий рівень комунікативних можливостей персоналу; 4. Динамічність – база турів, які постійно обновляються. 5. Послуги по отриманню віз, білетів та бронювання готелів; 6. Можливість бронювати та оплачувати онлайн. 7. Велика база постійних клієнтів. 8. Проводить активну рекламно-інформаційну діяльність. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Є вузькопрофільною компанією. 2. Висока конкуренція; 3. Залежність продажів турів від сезонності; 4. Висока собівартість популярних турів; Відсутність креативних пропозицій, які б відрізняли компанію від інших.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Зростаючий потік туристів; 2. Популярність подорожей; 3. Освоєння нових технологій; 4. Розширення рекламної діяльності. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неприятливі зміни курсу валют; 2. Непередбачувані обставини (кліматичні умови, політичний стан країн, епідемії...); 3. Поява нових сильних конкурентів; 4. Зміна уподобань клієнтів; 5. Зниження платоспроможності клієнтів.

Для більш детального розуміння SWOT-аналізу ТА «Все включено» необхідно розглянути його матрицю (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Матриця SWOT-аналізу ТА «Все включено»

	Сильні сторони	Слабкі сторони
Можливості	12	8
Загрози	13	9

Провівши SWOT-аналіз туристичного підприємства та побудувавши його матрицю, ми можемо зробити висновок, що ТА «Все включено» знаходиться у зоні «сильні сторони + загрози». Тому підприємству потрібно використовувати всі свої конкурентоспроможні переваги для усунення загроз, розширення можливостей та сильних сторін.

А тепер спробуємо відтворити PEST-аналіз для туристичного підприємства «Все включено» (табл.2.10).

Таблиця 2.10

PEST-аналіз турагенства «Все включено»

Політичне середовище	Економіка
<ol style="list-style-type: none"> 1. Політична нестабільність; 2. Можливі зміни у політичному законодавстві; 3. Податкова політика держави; 4. Вибори Президента та ВР України; Візові режими між країнами; Вплив держави на діяльність. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний стан країни; 2. Інфляція; 3. Купівельна спроможність клієнтів; 4. Недосконалість оподаткування.
Соціум	Технології
<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміни грошових доходів населення; 2. Соціальна незахищеність населення; Зростання кількості кваліфікованих працівників; 3. Використання ефективних методів управління; 4. Демографічна ситуація; 5. Основні цінності суспільства; 6. Релігійні та етнічні тенденції; Імідж та репутація підприємства; Обізнаність суспільства; 7. Уподобання та спосіб життя людей. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток нових технологій; 2. Технічне забезпечення підприємства; 3. Доступ до технологій; 4. Вплив мережі Internet; 5. Інформація та комунікація; 6. Інновації.

Проаналізувавши дані дослідження туристичної фірми «Все включено» ми можемо сказати, що підприємство має значний потенціал та можливості для подальшого розвитку та розширення своїх послуг завдяки багатому досвіду в туристичній сфері та великій кількості сильних сторін, які допомагають агентству займати міцні позиції.

Туристична агенція «Все включено» знаходиться під франчайзингом туроператора «TPG» (рис.2.10).

Рис.2.10. Логотип туроператора «TPG»

Франшиза «TPG» дає туристичному агентству «Все включено» дуже багато переваг, які можна побачити на рис. 2.11.

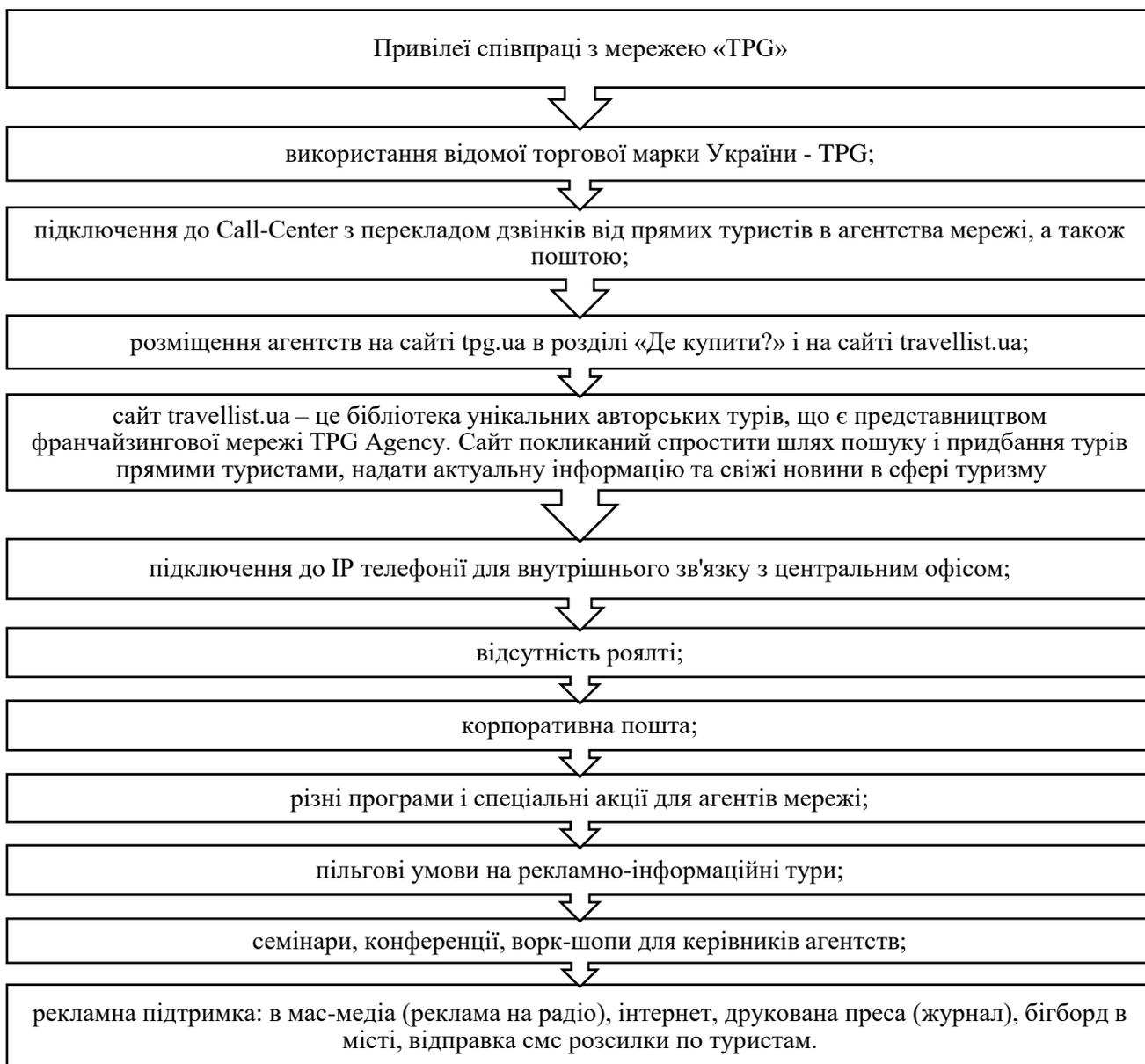

Рис.2.11. Привілеї мережі «TPG» (систематизовано автором на основі [5])

Колектив компанії Travel Professional Group на ринку туристичних послуг з 1994 року. Компанія є афілійованим учасником найбільшого туристичного співтовариства – Всесвітньої туристичної організації (UNWTO).

Партнери – туроператори понад 40 країн світу. «TPG» співпрацює з провідними авіакомпаніями світу: Air France, Lufthansa, Austrian Airlines, SAS, Baltic Airlines, KLM, MAY, Windrose, Fly Dubai, та ін., що дозволяє підтверджувати для клієнтів місця на самі «складні» дати. «TPG» являється

компетентним туроператором, який завжди готовий допомогти, грамотно розробити маршрут подорожі, порадити найбільш зручний варіант перельоту, врахувати всі нюанси й розповісти про специфічні особливості обраної країни. Професіоналізм, оперативність у роботі, індивідуальний підхід менеджерів TRG, особисто інспектуючих пропоновані готелі, дозволяють швидко і якісно організувати будь-які тури. Організація «Все включено» може використовувати всі ці перераховані переваги будучи під франчайзингом Travel Professional Group.

Таким чином, туристична компанія «Все включено» становить один агентський відділ. Робота полягає в тому, щоб клієнт, прийшовши один раз в цю фірму, прийшов ще й запропонував послуги своїм друзям і знайомим.

Ключовим аспектом діяльності ТА «Все включено» є вибір пакету туристичних послуг. Так як підприємство працює під франчайзингом туроператора «TRG», бронювання турів та окремих послуг проходить на сайті туроператора, який є дуже зручним для використання (рис.2.12).

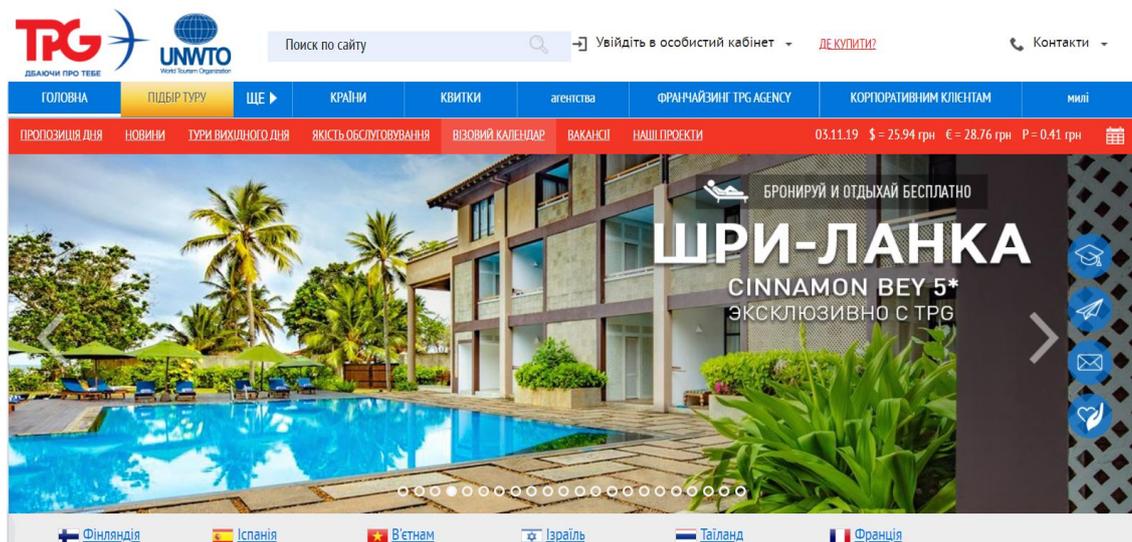

Рис.2.12. Сайт туроператора «TRG»

Розглянемо етапи підбору туру на сайті «TRG», який використовує у своїй діяльності ТА «Все включено» (табл.2.11).

Таблиця 2.11

Підбір туру на сайті

Етап	Назва етапу
1	Формування бажань споживача
2	Вибір транспорту
3	Вибір міста відправлення
4	Вибір джерела ціни
5	Вибір дати заїзду
6	Зазначення кількості осіб
7	Вибір кількості ночей
8	Вибір типу харчування та категорії готелю
9	Визначення бюджету та валюти
10	Застосування фільтру за гарантованими місцями на рейсі та в готелях
11	Вибір міста та курорту
12	Вибір конкретного готелю
13	Введення паспортних даних всіх учасників подорожі
14	Вибір додаткових послуг
15	Бронювання туру або попереднє замовлення

Формування будь-якого турпродукту закінчується його реалізацією, тобто продажем путівки. На всіх етапах вибору туру в допомогу туроператорам приходять турагенти. Як правило, вони добре знають кон'юнктуру ринку, можуть професійно позиціонувати продукт, у них є напрацьована клієнтська база. Останній фактор є головним козирем стабільних туристичних агенцій.

На сайті туроператора, для вибору туру, необхідно перейти в розділ «Підбір туру», наступним кроком є вибір транспорту – авіа, автобус або динаміка, а третій етап – місто відправлення (рис.2.13).

Далі йде вибір джерела ціни, тобто СПО та тип туру. Джерело ціни формуються від вибору блоку місць певних авіакомпаній. Тип туру: певний сформований екскурсійний маршрут.

The screenshot displays a multi-step form for selecting a tour. It consists of ten numbered points (ПУНКТ 1 to ПУНКТ 10) arranged in a grid-like fashion.

- ПУНКТ 1:** Країна відпочинку (Country of vacation) with a dropdown menu showing 'Щирі Панака'.
- ПУНКТ 2:** Transportation options: 'Бізнес / Чартери' (highlighted in green), 'Без авіа / Автобус', and 'Динаміка'.
- ПУНКТ 3:** Місто відправлення (City of departure) with a dropdown menu showing 'Київ'.
- ПУНКТ 4:** Джерело цін (Price source) with a dropdown menu showing 'всі' and 'Тип туру' (Tour type) with a dropdown menu showing 'Усе'.
- ПУНКТ 5:** Дати заїзду (Check-in dates) with two date pickers: 'Дата заїзду З' (04.11.2019) and 'Дата заїзду За' (07.12.2019).
- ПУНКТ 6:** Дорослих (Adults) and дітей (Children) with dropdown menus showing '2' and '0' respectively.
- ПУНКТ 7:** Ночей (Nights) with two dropdown menus showing '7' and '14', and a checkbox for 'Ранке бронювання' (Early booking).
- ПУНКТ 8:** Харчування (Catering) and Категорія готелю (Hotel category). Catering options include RO, BB, HB, HB+, FB, FB+, AI, and UAI. Hotel categories include 2*, 3*, 4*, 5*, АРТ, and VILLA.
- ПУНКТ 9:** Ціна від (Price from), Ціна до (Price to), and Валюта (Currency) with input fields and a dropdown menu showing 'грн'.
- ПУНКТ 10:** Гарантовані місця (Guaranteed places) with icons for an airplane, a bus, and a calendar, and checkboxes for 'Чи не відображати stop-sale' and 'Чи не відображати Promo тури'.

Рис.2.13. Початок підбору туру на сайті ТОО «TRG»

Щодо вибору дати заїзду, це може бути одна дата або декілька, якщо туристи не прив'язані до конкретної дати вильоту, то можна зрівняти рівень цін, які можуть бути різними в різні вильоту на той самий період і з такими ж умовами.

Далі йде формування туру на певну кількість осіб, спочатку вказується кількість дорослих, потім дітей, якщо вони беруть участь в турі та їх вік, діти до 2 років вважаються інфантами та добавляються до туру уже під час формування заявки в особистому кабінеті.

Важливий аспект підбору туру – вибір кількості ночей. Можна ввести від 1 ночі до 21. Зазвичай, пакетні тури вибирають терміном на 7-10 ночей.

Восьмий пункт – це вибір типу харчування та категорії готелю. Основні типи харчування: без харчування, лише сніданок, сніданок та вечеря, повний пансіон, все включено та ультра все включено. Категорії готелів: 2-5*, апартаменти та вілли.

Наступним пунктом є орієнтація на бюджет подорожі та валюту, у якій будуть показуватися тури в онлайн-підборі.

Десятий пункт – фільтр за гарантованими місцями на рейсі та в готелях.

Одинадцятий пункт – вибір міста та курорту (рис.2.14).

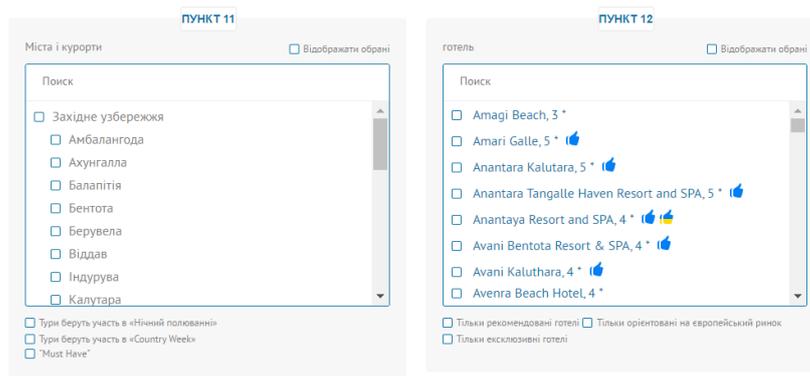

Рис.2.14. Підбір туру на сайті ТО «TRG»

Дванадцятий пункт – вибір конкретного готелю, умовні позначки біля назв готелю у підборі показують, які готелі рекомендує туроператор, синьо-жовта позначка означає, що ці готелі орієнтовані тільки на європейський ринок.

Після виставлення необхідних фільтрів необхідно натиснути активну кнопку «підібрати тур», після чого з'явиться список турів, які сортуються автоматично за ціною від нижчої до вищої (рис.2.15).

№	Дата вильоту / Дата прильоту	ночі	готель	курорт	Тип харчування	Номер / Тип розміщення	Тип сайту в формі меню (СР)	Кількість номерів	катег.	Ціна
1	04.11.2019 / 11.11.2019	7 (5)	Club Kogala Village 3 *	Коггала	RO	Dbi (Standard), 2 Adults	Зима 2019-20 а./к.Е/в Dubai_E	1	E-1	22412 грн 864 \$
2	04.11.2019 / 11.11.2019	7 (5)	Club Kogala Village 3 *	Коггала	BB	Dbi (Standard), 2 Adults	Зима 2019-20 а./к.Е/в Dubai_E	1	E-1	22853 грн 881 \$
3	04.11.2019 / 11.11.2019	7 (5)	Hotel Ambalangoda (Ex.Jace Hotel) 3 *	Амбалаґода	BB	Dbi (Standard Non Sea View), 2 Adults	Зима 2019-20 а./к.Е/в Dubai_E 01.11	1	E-1	23164 грн 893 \$
4	04.11.2019 / 11.11.2019	7 (5)	Di Sicuro Tourist Inn 2 *	Хіккадува	RO	Dbi (Standard Non A / C), 2 Adults	Літо Ланка 2019-2020 а./к.А/в Arabia_K_1	1	E-4 E-6	23268 грн 897 \$ Замовити
5	05.11.2019 / 12.11.2019	7 (5)	Di Sicuro Tourist Inn 2 *	Хіккадува	RO	Dbi (Standard Non A / C), 2 Adults	Літо Ланка 2019-2020 а./к.А/в Arabia_K_1	1	E-1 E-9	23268 грн 897 \$
6	06.11.2019 / 13.11.2019	7 (5)	Di Sicuro Tourist Inn 2 *	Хіккадува	RO	Dbi (Standard Non A / C), 2 Adults	Літо Ланка 2019-2020 а./к.А/в Arabia_K_1	1	E-4 E-4	23268 грн 897 \$ Замовити
7	04.11.2019 / 11.11.2019	7 (5)	Nippon Villa Beach Resort 3 *	Хіккадува	RO	Dbi (Standard), 2 Adults	Літо Ланка 2019-2020 а./к.А/в Arabia_K_1	1	E-4 E-6	23398 грн 902 \$ Замовити
8	05.11.2019 / 12.11.2019	7 (5)	Nippon Villa Beach Resort 3 *	Хіккадува	RO	Dbi (Standard), 2 Adults	Літо Ланка 2019-2020 а./к.А/в Arabia_K_1	1	E-1 E-9	23398 грн 902 \$

Рис.2.15. Підбір турів за встановленими фільтрами на сайті ТО «TRG»

У підборі турів є посилання на готель, натиснувши на нього можна перейти на сторінку, на якій міститься інформація про розташування готелю, дату створення, територію, кількість номерів, концепція, віддаленість до моря і т. д.

Для бронювання туру необхідно перейти за активною кнопкою «замовити», після чого відкривається вікно із формою для бронювання туру, де буде вказано всі послуги, що входять до «Кошику послуг» (рис.2.16).

Кошик послуг

Країна:	Шрі Ланка
Назва туру:	Шрі Ланка 2019 - 2020 а / к Air Arabia_K /
Кількість осіб:	2
Початок туру:	08.11.2019-15.11.2019
готель:	Шрі-Ланка: Di Sicuro Tourist Inn, (західне узбережжя), Dbi (Standard Non A / C), 2 Adults RO
Розміщення:	Dbi (Standard Non A / C), 2 Adults
Харчування:	RO
тривалість:	7
За даний тур Туристан буде нараховано:	4102 миль (410.2 8)
У вартість входить:	Проживання, Авіапереліт, Трансфер, Медична Страхівка

Дата	послуга	тривалість
08.11.19	Страхівка - Шрі-Ланка / Медична страхівка / А / 50000 / USD / World / One / - / -	8
08.11.19	Страхівка - Шрі-Ланка / Медичний випадок / - / 3000 / USD / World / One / - / -	8
08.11.19	Страхівка - Шрі-Ланка / Страхівка від чевінду / - / 2000 / 20% / USD / World / One / - / -	8
08.11.19	А, П - Київ (KBP) - Коломбо (CMB), 09261 / 507 / Б - Економ 15:25:00 - 3:00:00	+
09.11.19	Трансфер - Шрі-Ланка / _ / а / п - готель / Буловий	+
09.11.19	Готель - Шрі-Ланка / Західне узбережжя / Di Sicuro Tourist Inn / Dbi (Standard Non A / C), 2 Adults / RO	5
15.11.19	Трансфер - Шрі-Ланка / _ / готель - а / п / Буловий	+
15.11.19	А, П - Коломбо (CMB) - Київ (KBP), 09508 / 260 / Б - Економ 3:40:00 - 11:55:00	+

Ціна туру: 21530 грн (830 \$)
додаково

Надіслати пропозицію туристу

Рис.2.16. Кошик послуг у заявці на бронювання

Також в «Кошику послуг» вказані послуги, які представлено на рис.2.17.

Страхування	Аві (автобусні) квитки	Трансфер (за наявності)	Проживання у готелі (категорія та харчування)
-------------	------------------------	-------------------------	---

Рис.2.17. Додаткові послуги, що вказані у «Кошику послуг»

Наступним кроком є введення паспортних даних всіх учасників подорожі:
ім'я та прізвище учасників туру;
серію та номер закордонного паспорту;
дату видачі та термін дійсності паспорту;
орган видачі документу (рис.2.18).

Введіть дані на туристів:

Пол	Прізвище	Ім'я	Дата народження ¹ (дд мм рррр)	Паспорт ¹ (серія / номер)	дата виданн	Дійсний до	Ким виданий ¹	Віза
М ▼	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Без візи ▼
М ▼	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Без візи ▼

У разі несприятливості послуги віза, туроператор не несе відповідальності за проходження митного контролю туристом

Додати інфанта

У туристів важлива подія в турі
 У туристів звичайний тур

Прикріплити файл

Рис.2.18. Введення даних туристів в заявці на тур

На даному етапі бронювання необхідно додати інфанта, якщо він бере участь в турі. Також можна прикріпити файл, який підтверджує, що в туристів в турі важлива подія в турі.

Наступним етапом є вибір додаткових послуг. Під час бронювання можна замовити індивідуальний трансфер за додаткову плату (рис.2.19).

№	Найменування	Ціна Дорослі \ Дит.	день туру	кількість туристів
трансфер				
1	Аеропорт - Hikkaduwa \ Індивідуальний	Взрослий_ 40 \$ (1038 грн) Дитина 40 \$ (1038 грн)	08.11.2019 ▼	Додати
2	Hikkaduwa - Аеропорт \ Індивідуальний	Взрослий_ 40 \$ (1038 грн) Дитина 40 \$ (1038 грн)	08.11.2019 ▼	Додати
ПОКАЗАТИ ВСІ ↻				

Рис.2.19. Індивідуальний трансфер за додаткову плату

Рахунок за додаткові послуги додається до загального рахунку за тур, тому ці послуги мають оплачуватися туристом турагенту «Все включено» під час оплати туру і турагент відповідно має перерахувати кошти на рахунок туроператора у визначені терміни. Якщо це раннє бронювання, то спочатку має бути виплачено 30% від суми нетто та 70% за 14 днів до початку туру.

До додаткових послуг також можна додати запропоновані екскурсії, при цьому вибравши конкретну дату туру, коли буде проведена екскурсія (рис.2.20).

№	Найменування	Ціна Дорослі \ Дит.	день туру	кількість туристів
екскурсія				
1	Групова екскурсія Канді (Храм Зуба Будди + Ботанічний сад + сад спецій) діти до 5-ти років безкоштовно \ груповий	Взрослий_ 60 \$ (1556 грн) Дитина 60 \$ (1556 грн)	08.11.2019 ▼	Додати
2	Індивідуальна екскурсія Канді (Храм Зуба Будди + Ботанічний сад + сад спецій) діти до 5-ти років безкоштовно \ Індивідуальний	Взрослий_ 70 \$ (1816 грн) Дитина 70 \$ (1816 грн)	08.11.2019 ▼	Додати
3	Індивідуальна екскурсія Галле (Форт Галле, Черепахова ферма) діти до 5-ти років безкоштовно \ Індивідуальний	Взрослий_ 40 \$ (1038 грн) Дитина 40 \$ (1038 грн)	08.11.2019 ▼	Додати
4	Індивідуальна екскурсія Спостереження китів і дельфінів діти до 5-ти років безкоштовно \ Індивідуальний	Взрослий_ 85 \$ (2205 грн) Дитина 85 \$ (2205 грн)	08.11.2019 ▼	Додати
ПОДИВИТИСЬ ВСЕ ↻				

Рис.2.20. Вибір екскурсії під час бронювання туру

Після додавання додаткових послуг необхідно перерахувати вартість туру та забронювати тур або ж зробити попереднє замовлення (рис.2.21).

Рис.2.21. Останній етап створення бронювання

Після створення заявки на бронювання необхідно очікувати підтвердження від туроператора після чого буде доступний рахунок на оплату туру в особистому кабінеті. Після проведення оплати на рахунок туроператора в особистому кабінеті агента будуть доступні документи, які необхідні для проведення туру.

Після того, як туристи повернуться із туру, в особистому кабінеті такі бронювання переходять у розділ «не актуальні».

Таким чином, туристична агенція «Все включено», яка функціонує під франчайзингом туроператора «TPG» найбільше заявок бронює саме в цього туроператора, так як має тут підвищену комісію, проте продає тури також таких туроператорів як: «Анекс тур», «Туї», «Пегас», «Джоін Ап», «Тез тур», «Музенідес» та ін.

Діяльність ТА «Все включено», передбачає отримання доходу від реалізації пропонованих нею туристичних продуктів. Після відрахування податків та інших відрахувань, агенція отримує прибуток, яким керує на власний розсуд.

Але в умовах, які застали нас протягом останніх років не можна назвати такими, що покращуються діяльність будь-якого бізнесу. Коронавірус приніс багато проблем у діяльність різних підприємств та організацій, зокрема тих, які належать до сфери обслуговування. Туризм зазнав неабиякої шкоди, що спричинило зменшення прибутків та закриття багатьох агентств, які не змогли «вижити» в період такого непростого часу. Частковій їй, навіть, повні закриття кордонів зараз стають звичним явищем, які обмежують поїздки по всьому світу.

Зараз організація змушена боротися з невизначеністю, пов'язаною з подорожами, тож не дивно, що кількість осіб, які планують бронювати відпустки, буде продовжувати зменшуватися протягом 2021 року і невідомо, коли це все закінчиться.

Ще одним стратегічним напрямком діяльності ТА «Все включено» є підбір ефективної рекламної політики, тому що агентству необхідно, щоб про нього знали, чули й бачили.

У ході дослідження було визначено, що реклама – це спеціальна інформація про осіб чи продукцію, яка розповсюджується у будь-якій формі та в будь-який спосіб з метою прямого або опосередкованого одержання прибутку.

Мета реклами ТА «Все включено» – привернути увагу, викликати інтерес, передати споживачеві інформацію і змусити його діяти певним чином. Виробити товар ще недостатньо, важливо, щоб він знайшов свого споживача. Тому рекламне звернення має повідомити дещо важливе і цікаве для споживача, про щось виключне, особливе, чого нема в інших товарах. Звернення в рекламі повинно бути правдивим, доказовим і виголошеним доступно, вчасно, щоб покупець звернув увагу на рекламований товар (послугу) і придбав його [36].

Але для досягнення максимально ефективного результату та при цьому вдатися до мінімальних затрат, потрібно заздалегідь продумати, за допомогою яких видів реклами просувати свої товари чи послуги.

Туристичне підприємство «Все включено» займається активною рекламною діяльністю, зокрема, зовнішньою рекламою. Агентство має стенд з назвою і перерахуванням головних напрямків в туризмі, які воно пропонує своїм клієнтам. Підприємство дає рекламу на радіо та телебачення, має рекламні банери. Всю інформацію про компанію можна дізнатися з Інтернету, де агентство має власну сторінку Facebook [25]. Дане рекламне звернення носить інформативний характер. Тут йде формування іміджу і коригування уявлень про діяльність туристичного підприємства, що є доволі вагомим аспектом стратегічної політики. Імідж аналізованої туристичної агенції являє собою

своєрідний образ, який сформовано у свідомості людей, споживачів, партнерів та інших контактних аудиторій.

Важливим засобом розповсюдження інформації про туристичне агентство вважається друк власних візиток, які знаходяться на столі менеджера, а кожен клієнт може взяти собі одну чи декілька для себе, своїх рідних та друзів. Як правило, такий спосіб реклами приносить хороші результати.

Отже, з вищесказаного видно, що туристична агенція «Все включено» використовує всі переваги франшизи «TRG» та займається стратегічною діяльністю, яка включає в себе ефективну рекламну політику. Але у зв'язку з останніми обставинами, а саме пандемії коронавірусу, туристичне підприємство покладає великі сили та надії на розвиток внутрішнього туризму. Ніхто не знає, що нас чекає у майбутньому, тому розвиток туризму всередині країни допоможе організаціям туристичної діяльності процвітати, навіть, у таких складних умовах. Так як спортивно-оздоровчий туризм стає дедалі популярнішим, а також може похвалитися більш усамітненим способом подорожування, він ідеально підходить до карантинних умов. Тому у наступному розділі буде розроблено новий унікальний спортивно-оздоровчий маршрут у межах нашої держави, який буде запропонований для реалізації ТА «Все включено».

Висновки за розділом 2

Отже, розглянувши всі необхідні питання, що пов'язані з аналізом діяльності ТА «Все включено» ми можемо зробити такі висновки:

1. Помітну роль у розвитку туризму в Україні відіграє спортивно-оздоровчий туризм. Він поєднує в собі спорт і відпочинок, виховує патріотизм і національну самосвідомість. Україна об'єктивно має всі передумови для інтенсивного розвитку спортивно-оздоровчого туризму: особливості географічного положення та рельєфу, сприятливий клімат, багатий природний, історико-культурний та туристсько-рекреаційний потенціал. За правильного та

ефективного використання цих ресурсів та переваг, у нашій країні може все кардинально змінитися.

2. Туристична агенція «Все включено» працює від імені ФОП Шакіна Наталія Андріївна під франчайзингом туроператора TPG. Вона пропонує широкий вибір туристичних маршрутів та забезпечує якісне обслуговування. Сфера діяльності охоплює такі напрями туристичного бізнесу: внутрішній та виїзний туризм, спеціалізовані тури, навчання за кордоном, бронювання та продає усіх видів транспортувань. ТА «Все включено» у своєму штаті має директора та менеджерів, які мають все необхідне для максимально ефективної діяльності та здійснення головної мети – задоволення потреб клієнтів.

3. ТА «Все включено» займає провідні позиції у своїй діяльності та має багато переваг, які надає їй мережа «TPG». Зручний сайт «TPG» дає можливість підібрати ідеальний тур для кожного клієнта, а вдала рекламна політика – широке розповсюдження інформації про туристичну агенцію.

РОЗДІЛ 3

ПЛАНУВАННЯ НОВОГО СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРУ

3.1. Розробка нового спортивно-оздоровчого туристичного маршруту для ТА «Все включено»

У викладі попереднього матеріалу було розглянуто вид туризму, який стає все більш популярним на даний час, а саме спортивно-оздоровчий, його класифікаційні види та світовий досвід. Також було проаналізовано діяльність туристичних підприємств на прикладі туристичного агентства «Все включено». Дуже часто було зазначено те, який негативний вплив приніс COVID-19 на розвиток бізнесу, зокрема туристичного. Тому, виходячи з цього, потрібно вдаватися до впровадження таких методів, які б могли покращити ситуацію для розвитку туристичних підприємств у часи пандемії.

Діяльність туристичного агентства «Все включено» більше зорієнтована на виїзному туризму. Але у багатьох країнах світу у період карантинних обмежень закриті кордони, тому потрібно зосередити сили на розвиток саме внутрішнього напрямку туристичної діяльності. Україна має великий туристично-рекреаційний потенціал і у найближчому часі туризм тут буде розвиватися все більше. Це дасть змогу принести свій вклад в економіку країни та створити нові робочі місця.

Сьогодні актуальним є розвиток спортивно-оздоровчого туризму, адже Україна має значний потенціал для цього напрямку. Основні аспекти, до яких ми хочемо привернути увагу у пропонованому турі – це спорт, оздоровлення та поєднання людини з навколишнім середовищем. Також, головним аспектом створення нового туристичного маршруту можна вважати вибір місцевості, на якій будуть безпосередньо проводитися туристичні походи: різноманіття ландшафтів, чиста екологія, біосередовище.

До уваги туристичного агентства «Все включено» пропонуємо новий спортивно-оздоровчий маршрут, який носить назву «Львівськими горизонтами», що зможе задовольняти потреби туристів з квітня по жовтень. Новоутворений тур поєднує у собі активний відпочинок у природній місцевості, а саме пішохідні походи з ночівлею та без по туристичним тропам, а також ознайомлення з культурою та архітектурою міста Львів.

Даний тур розрахований на 6 днів і 5 ночей для туристів, які прагнуть відпочити від міської цивілізації, забрудненого повітря, шуму, відвідати екологічно чисті території та насолодитися природними принадами. Тур підходить для осіб різної вікової категорії – від 12 до 60 років. Дуже важливим фактором є підбір такого маршруту, який повинен співпадати з цілями подорожуючої аудиторії та може задовольнити всі вище перераховані інтереси найвибагливіших туристів.

До уваги потенційних туристів буде запропоновано наступні складові туру та DESTИНАЦІЇ на маршруті, запропонованого для ТА «Все включено»:

1) Похід Карпатами через хребет Пишконі-Негровець.

Ця подорож включає в себе відвідування найгарніших місць Карпат. Маршрут лежить по території національного парку «Синевир», де буде надана можливість побачити атракції, які позначені на рис.3.1.

2) Екскурсія містом Львів.

Львів – місто України, яке повинен відвідати кожен. Воно сповнене атмосфери минулого, теперішнього та майбутнього. Львів носить у собі величезну історичну цінність і не може не зачаровувати туристів своїми пам'ятками. На рис.3.2 зображено атракції міста, які будуть представлені до огляду під час екскурсії.

3) Похід до гори Ільза.

Маловідома гора Ільза розташовується неподалік від гірськолижного курорту Славське. Про неї розповідають багато легенд. Маршрут відзначається своєю простотою та цікавими пунктами відвідування (рис.3.3).

Рис.3.1. Атракції на пішохідному маршруті Карпатами через хребет Пишконі-Негровець.

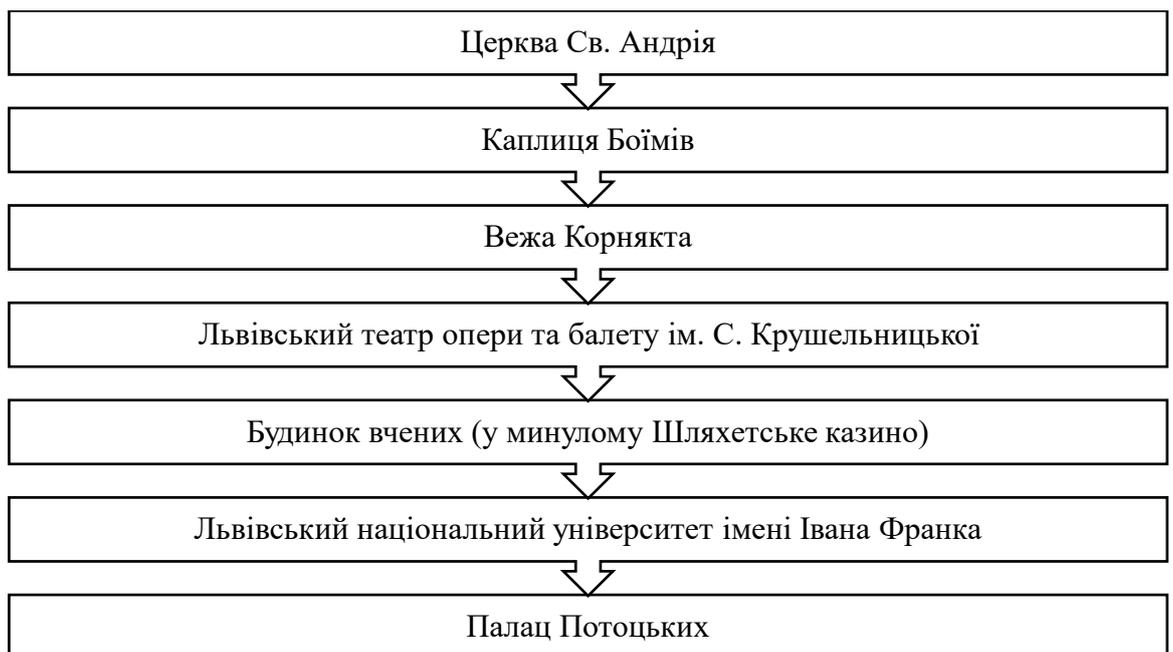

Рис.3.2. Атракції на екскурсійному маршруті містом Львів

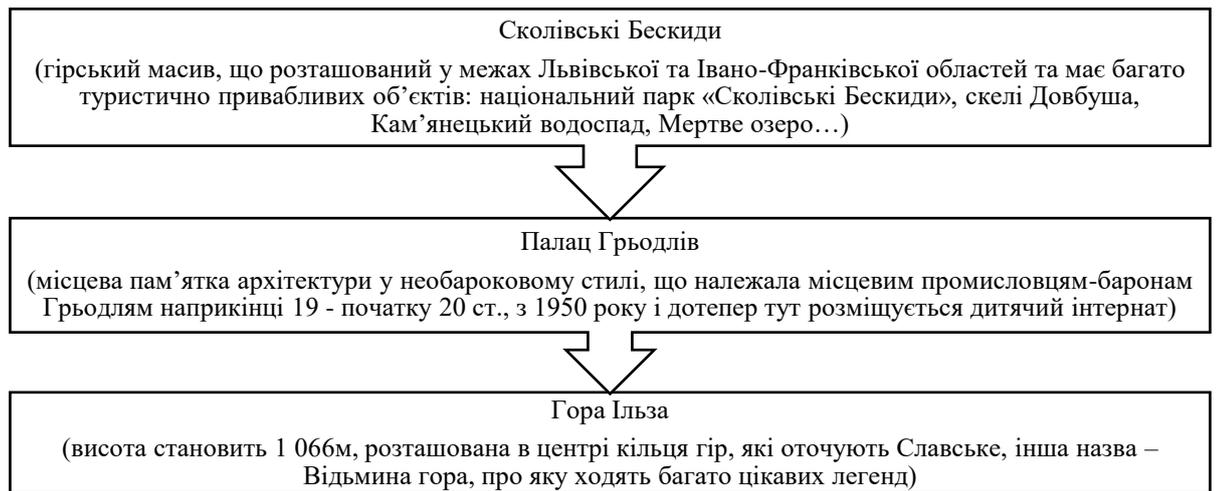

Рис.3.3. Атракції на пішохідному маршруті до гори Ільза.

Важливо зауважити, що головним критерієм вибору пунктів маршруту є їх відповідність до мети подорожі та задоволення естетичних потреб туристів, а ще, що є не менш важливим, його транспортна доступність (табл.3.1).

Таблиця 3.1.

**Характеристика переміщень за основними пунктами маршруту
«Північно-східні мандри Полтавщиною»**

№	Назва населеного пункту	Відстань від попередньої точки	Види транспорту	Час на переміщення між точками	Заклад розміщення	Заклад ресторанного господарства
1	Полтава	-	мікроавтобус	-	-	-
2	Львів	880 км	мікроавтобус	бл. 13 год	хостел	Кафе на заправці
3	Село Синевир	201 км	мікроавтобус	бл. 4 год	-	Кафе
4	Похід дикими Карпатами	11 + 15 км	пішки	бл. 40 год	Ночівля в наметах	Похідний перекус
5	Село Славське	138 км	мікроавтобус	бл. 2,5 год		Кафе
6	Похід до гори Ільза	9 км	пішки	бл. 14 год	ночівля в Львові (хостел)	Похідний перекус
7	Полтава	879 км	мікроавтобус	бл. 13 год	-	Кафе на заправці

У табл. 3.2. наведено загальну характеристику нового туру з основними показниками.

Таблиця 3.2.

Загальна характеристика туру «Львівськими горизонтами»

Назва туру	«Львівськими горизонтами»
Обрані області України	Львівська область
Обрані основні пункти маршруту	Львів, гора Ільза, хребет Пишконі-Негровець
Тип маршруту	Комбінований
Сумарна відстань по маршруту	2 133 км
Вид транспорту	Автобусний/пішохідний
Час на переміщення між об'єктами	86,5 год
Обрані об'єкти атракцій	Гора Ільза, Скольвські Бескиди, Хребет Пишконя, національний природний парк «Синевир», Реабілітаційний центр бурого ведмеда, село Колочава, Лінія Арпада та палац Грьодлів

Розглянувши загальні характеристики туру, перейдемо до табл. 3.3., де розписано програму туру «Львівськими горизонтами» та її програмним забезпеченням.

Таблиця 3.3.

Програма туру «Львівськими горизонтами»

День 1	
07:00	Виїзд з міста Полтава
20:00	Прибуття в місто Львів та заселення в готель (вечеря у ресторані при готелі)
День 2	
07:00	Виїзд з хостелу
08:40	Сніданок у комплексі «612 км»
12:00	Приїзд до села Синевир (початок походу)
13:30	Привал
14:00	Гірський перекус
14:30	Продовження походу
18:00	Привал та розбиття табору
19:00	Вечеря
20:00	Вільний час
-	Ночівля у наметах
День 3	
08:00	Сніданок
08:30	Вихід на хребет Пишконі (продовження походу)
13:00	Привал
13:30	Гірський перекус
14:00	Продовження походу
17:30	Привал
18:00	Гірський перекус
21:00	Повернення у хостел (вечеря у ресторані про хостелі)

Продовження табл.3.3

День 4	
10:00	Сніданок у ресторані при хостелі
11:00	Вільний час
14:00	Обід у ресторані при хостелі
15:00	Екскурсія Львовом
18:00	Закінчення екскурсії та повернення до хостелу
19:00	Вечеря в ресторані при хостелі
20:00	Вільний час
День 5	
07:00	Виїзд з хостелу
08:50	Сніданок у Lviv Criossants
10:00	Приїзд до селища Славське (початок походу)
12:00	Привал
12:30	Гірський перекус
13:00	Продовження походу
16:30	Привал
17:00	Гірський перекус
17:30	Закінчення походу
21:00	Повернення до хостелу (вечеря у ресторані при хостелі)
День 6	
10:00	Сніданок у ресторані при хостелі
11:00	Виїзд зі Львова
00:00	Прибуття в місто Полтава

Даний тур «Львівськими горизонтами» починається зустріччю туристів біля ТА «Все включено» та розміщенням в мікроавтобусі. Транспорт вирушає до міста Львова, а саме до хостелу DREAM Hostel Lviv, що триває приблизно 13 год з постійними зупинками (кожні 3-4 год) та обідом в кафе при пункті заправки. Відстань від Полтави до хостелу у Львові становить 880 км.

Наступного дня група туристів вирушає у похід Карпатами через хребет Пишконі-Негровець. Він розрахований на 2 дня з ночівлею на природі. Виїзд з місця проживання відбувається на 5 день туру о 7 годині ранку. Мікроавтобус з туристами вирушає за маршрутом до села Синевир – 201 км (рис.3.4), що займає 4 год 4 хв з зупинкою у комплексі «612 км». За маршрутом передбачено: відвідування реабілітаційного центру бурого ведмеда, вихід у гори, гірський перекус, перехід до озера Озірце, перехід до місця ночівлі під хребтом Пишконі, де група розбиває табір з наметами та вечеря. Загальна протяжність цієї частини походу – 11 км.

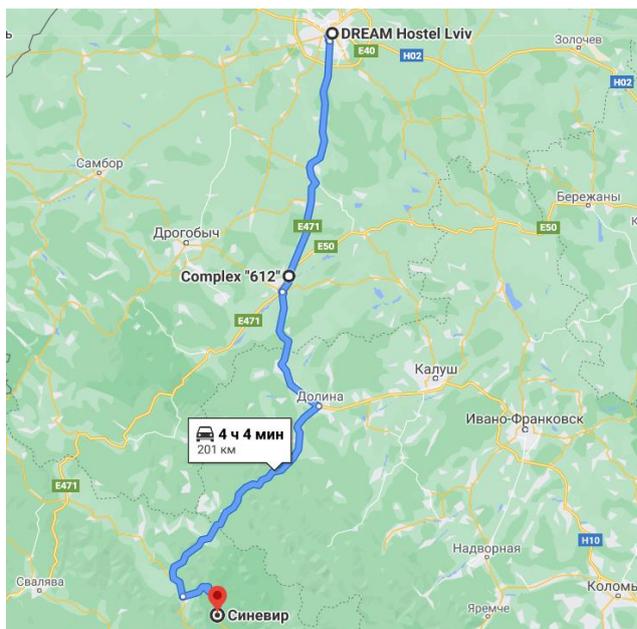

Рис. 3.4. Відстань від місця проживання до села Синеvir

Другий день походу починається зі сніданку о 7 годині ранку та відбувається продовження походу за таким маршрутом: вихід на хребет Пишконі, перехід через вершини Пишконя, Мала Гропа, Велика Гропа, Негровець, гірський перекус, перехід до гори Горб, відвідування гори Барвінок, перекус, спуск у село Колочава та повернення до місця проживання о 9 годині вечора. Загальна відстань даної частини походу – 15 км.

Третього дня туристи мають можливість добре виспатися. Ресторан при хостелі починає свою роботу о 10 годині ранку, тож о 10 на туристів чекає сніданок. Потім група має вільний час, який може провести так, як забажає – відпочити від дводенного походу. О 2 годині дня на туристів чекає обід, а далі екскурсія містом, яка займає 3 години. Після повернення до місця проживання група вечеряє і може готуватися до наступного походу.

На четвертий день туру туристи вирушають у похід до гори Ільза. Виїзд з місця проживання відбувається о 7 годині ранку на мікроавтобусі до селища Славське (рис.3.5), дорога до якого займає 2 год 31 хв. З даної точки призначення група вирушає у похід за таким маршрутом (9 км): вихід з селища, гірський перекус, перехід до вершини гори Ільза, гірський перекус, спуск у село Волосянка та повернення до хостелу близько о 8-9 годині вечора.

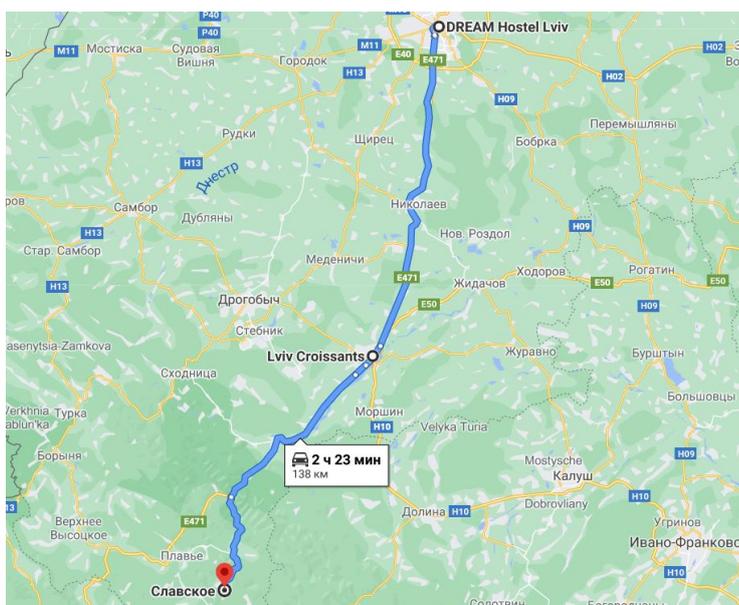

Рис. 3.5. Відстань від місця проживання до селища Славське

На останній день туру передбачений сніданок у ресторані хостелу о 10 годині ранку та виїзд додому о 11 годині. Час повернення до міста Полтави також займає близько 13 год, з зупинками кожних 3-4 години та обідом у кафе при заправній станції.

Загальна протяжність маршруту в обидві сторони становить 2 133 км, а час проведений у дорозі – 86,5 год. Для туру характерна наявність основних та додаткових послуг (табл.3.4), останні сплачуються туристами самостійно.

Таблиця 3.4

Послуги, які пропонуються за маршрутом «Львівськими горизонтами»

Основні послуги	Додаткові послуги
Розміщення у хостелі	Харчування, окрім перекусів під час походу
Харчування під час походів	Прокат спорядження
Транспортне забезпечення мікроавтобусом по основному маршруту(Полтава – Львів – Полтава) та перевезення туристів до пунктів початку та закінчення походів	
Страхування туристів	
Послуги гіда	

Для походу звичайно потрібне спеціальне спорядження, частину з якого можна взяти напрокат. На рис.3.6 показано все необхідне спорядження для того, щоб мати змогу взяти участь у походах.

Туристичний рюкзак	Намет	Спальник	Поліуретанова сидушка з кріпленням	Бахіли	Пляшка з водою/термос
Трекінгові палиці	Міні-аптечка	Сонцезахисний крем	Сонцезахисні окуляри	Мобільний телефон	Спеціальне взуття
Шкарпетки, бажано трекінгові	Термобілизна	Штани з довгою штаниною	Флісовий светр	Головний убір по погоді	Непродувні рукавички
Непродувна куртка	Плащ-дощовик	Комплект запасного одягу	Індивідуальний набір посуду	Налобний ліхтарик	Косметичний набір

Рис. 3.6. Спеціальне спорядження для походів

Проаналізувавши всю вище наведену інформацію, ми можемо сформуванати основні показники нового туристичного пішохідного маршруту, який представлена на рис.3.7.

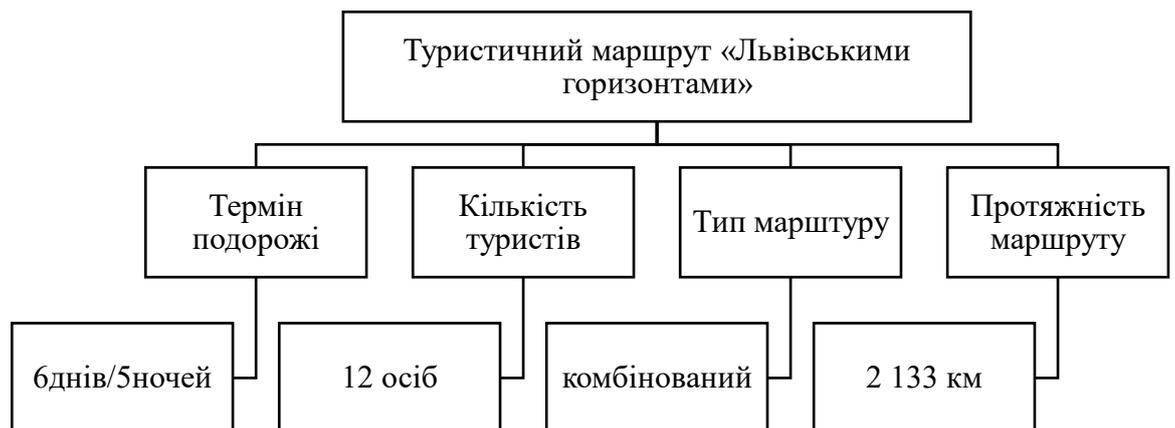

Рис.3.7. Основні показники нового туристського маршруту «Львівськими горизонтами» для ТА «Все включено»

Новий запропонований тур «Львівськими горизонтами» є спортивно-оздоровчим туром-комбінацією, який включає в себе декілька походів та

пізнавально-оглядову екскурсію містом. Його перевагою є те, що він може бути організований з квітня по жовтень. Тур – багатоденний, розрахований на 6 днів та на 12 осіб. Тимчасове проживання передбачається у хостелі, одна ніч – ночівля в палатках. Харчування включене під час самих походів, інші прийоми їжі за бажанням туриста та його самостійною оплатою. Маршрут вважається комбінованим, тому що поєднують транспортування на мікроавтобусі та пішохідні прогулянки. Але є деякі правила, які необхідно дотримуватися, якщо ви хочете стати споживачем даного туру:

вживання алкогольних напоїв заборонено;

не можна покидати групу під час переходів;

завжди попереджувати супроводжуючого про відлучення;

не можна смітити;

особам, яким не виповнилося 18 років потрібен супровід дорослих.

Отже, вище було запропоновано та обґрунтовано новий спортивно-оздоровчий туристичний маршрут «Львівськими горизонтами» для туристичного агентства «Все включено» як альтернативний варіант для любителів спорту та оздоровлення у період карантинних обмежень. А у наступному розділі буде представлено очікуваний економічний ефект від запропонованого туру для його реалізації ТА «Все включено».

3.2. Очікуваний економічний ефект від запропонованих заходів

Вище було запропоновано та обґрунтовано новий туристичний продукт під назвою «Львівськими горизонтами» для туристичного агентства «Все включено» з метою розвитку внутрішнього туризму, зокрема у період пандемії. Тепер буде доцільним визначити очікуваний економічний ефект даного нового туру для туристичного підприємства, де передбачено розрахунок таким економічних показників:

1) суми загальної собівартості туристичного продукту;

2) суми загальної вартості на групу туристів;

- 3) суми реалізації туристичного продукту для однієї особи;
- 4) суми прибутку туристичного підприємства «Все включено» від реалізації даного туристичного маршруту.

Для того, щоб визначити економічну ефективність нового туристичного маршруту, необхідно провести три етапи, де буде розраховано собівартість нового туристичного продукту, прораховано збутову ціну та дохід від реалізації туру та оцінено економічну ефективність туру. Собівартість туристичного продукту складається з суми постійних і змінних витрат на організацію туру (табл.3.5.), де постійні витрати – це витрати, величина яких практично не змінюється при зміні обсягу реалізованої продукції.

Таблиця 3.5.

Розподіл витрат на створення та обслуговування туристичного маршруту для
ТА «Все включено»

Постійні витрати	Змінні витрати
Витрати на рекламу	Витрати на харчування
Загальновиробничі витрати	Витрати на розміщення
	Витрати на екскурсійне обслуговування
	Витрати на транспортне обслуговування

Щодо змінних витрат, то це ті витрати, які змінюються залежно від зміни кількості пасажирів. Для нашого туру ми можемо віднести такі змінні витрати як витрати на розміщення та харчування. На даному туристичному маршруті туристам буде запропоновано розміщення у хостелі DREAM Hostel Lviv, який розміщується за адресою вулиця Краківська 5, Львів, Львівська область, всього у 200 метрах від площі Ринок. При хостелі наявний ресторан, який працює за графіком з 10:00 до 22:00 та бар. Стійка реєстрації працює цілодобово.

Група туристів буде проживати у багатомісних номерах на 6 осіб для жінок та чоловіків, де ціна на одну особу за 1 ніч становить 238 грн. Відповідно для 12 осіб за 1 ніч вартість становить 2 856 грн. Так як туристи будуть проживати у місті Львів 5 ночей, то ціна за проживання на 1 особу становить 1 190 грн, а на всю групу – 14 280 грн.

Таким чином, загальна ціна відведена на проживання становить 14 280 грн, які необхідно витратити туристичному підприємству для розміщення групи туристів у хостелі.

У вартість туру, входить вартість проведення запланованих екскурсій та походів (табл.3.6.), які залежать від кількості туристів в групі.

Таблиця 3.6.

Вартість екскурсійних послуг протягом туру «Львівськими горизонтами»

№	Туристичні послуги	Вартість, грн. на 1 особу
1	Похід Карпатами через хребет Пишконі-Негровець	1 530
2	Екскурсія містом Львів	100
3	Похід до гори Ільза	725

У наведеній таблиці показано змінні витрати на екскурсійні послуги на маршруті вартість яких складає: 18 360 грн на групу осіб за участь у поході Карпатами через хребет Пишконі-Негровець, 1 200 грн на групу осіб за участь у екскурсійному маршруті містом Львів та 8 700 грн на групу осіб за участь у поході до гори Ільза.

Протягом пропонованого маршруту передбачені послуги харчування. У вартість туру входить харчування лише під час туристичних походів у вигляді пішохідних та гірських перекусів, а також повноцінна вечеря та сніданок під час дводенного туру. Харчування в інших закладах туристи сплачують самостійно та по бажанню – харчування під час переїзду з міста Полтава до міста Львів та до пунктів початку походів, ресторан при хостелі.

У табл. 3.7. розрахуємо змінні витрати на транспортне обслуговування протягом пропонованого туристичного маршруту.

Таблиця.3.7

Вартість перевезення транспортним засобом

№	Вид транспорту	Вартість перевезення за 1 км, грн
1	Мікроавтобус	8 грн/км

Отже, за допомогою інформації з даної таблиці ми можемо порахувати вартість перевезення транспортним засобом туристів на новому пропонованому маршруті. Якщо вартість одного кілометра коштує 8 грн, а загальна відстань перевезення на маршруті становить 1 759 км (880 км + 879 км), то вартість оренди мікроавтобусу складе: $8 * 1\,759 = 14\,072$ грн.

Ціна за транспортування туристів залежить від умов надання та самого виду транспорту. У випадку реалізації даного нового туру краще використовувати автобусний вид транспорту, так як наш маршрут пов'язаний з переміщенням від одного пункту до іншого. Орендна плата за транспортування може бути погодинною або за кожен кілометр. Так як відстань від одного міста до іншого становить 880 км, то доцільно обрати по кілометровий вид оплати.

У табл. 3.8 наведено повний перелік пунктів витрат із зазначеною вартістю для кожного елемента, а також розрахована собівартість туристичного продукту, прибуток котрий отримає туристичне підприємство «Все включено», загальні витрати на групу туристів із 12 осіб та вартість реалізації однієї путівки.

Таблиця 3.8

Розрахунок вартості туру «Львівськими горизонтами»

№	Назва пункту	Вартість за одиницю, грн	Кількість, од.	Загальна вартість, грн
1	Вартість проживання у хостелі DREAM Hostel Lviv	238	5 ночей/12 осіб	14 280
2	Вартість транспортного обслуговування	8	1 759 км	14 072
4	Екскурсійно-дозвільна програма	-	-	28 260
	Похід Карпатами через хребет Пишконі-Негровець	1 530	12 осіб	18 360
	Екскурсія містом Львів	100	12 осіб	1 200
	Похід до гори Ільза	725	12 осіб	8 700
5	Страховання	25	5 днів/12 осіб	1 500
6	Послуги керівника групи	2 000	-	2 000
7	Інші види затрат:	-	-	5 000
	Загальновиробничі витрати	2 000	-	2 000
	Витрати на рекламу	3 000	-	3 000
Загальна собівартість туру		-	-	65 112
Прибуток		-	-	9 766,80
Загальна вартість туру (на групу осіб)		-	-	74 878,80
Загальна вартість туру (на одну особу)		-	-	6 239,90

За допомогою даної таблиці потрібно порахувати загальну вартість змінних витрат, що наведена у формулі 3.1, де необхідно додати всі наведені вище показники, а саме витрати на розміщення, витрати на транспортне обслуговування, витрати на екскурсійне обслуговування, страхування:

$$B_{зм.} = B_{т\text{розм.}} + B_{т\text{трансп.}} + B_{т\text{екскурс.}} + C, \quad (3.1)$$

де $B_{зм.}$ – змінні витрати;

$B_{т\text{розм.}}$ – витрати на розміщення;

$B_{т\text{трансп.}}$ – витрати на транспортне обслуговування;

$B_{т\text{екскурс.}}$ – витрати на екскурсійне обслуговування;

C – вартість страхування туристів.

Змінні витрати на туристичне обслуговування за пропонованим маршрутом становлять: $14\ 280 + 14\ 072 + 28\ 260 + 1\ 500 = 58\ 112$ грн.

Щоб розрахувати суму постійних витрат підприємства на новий пропонований маршрут необхідно додати вартість послуг керівника групи, загальновиробничі витрати та витрати на рекламу (формула 3.2.).

$$B_{пост.} = П_{кр.} + B_{т\text{заг.}} + B_{т\text{рек.}} \quad (3.2)$$

де $B_{пост.}$ – постійні витрати

$П_{кр.}$ – послуги керівника групи

$B_{т\text{заг.}}$ – загальновиробничі витрати

$B_{т\text{рек.}}$ – витрати на рекламу

Відповідно до сума постійних витрат складає: $2\ 000 + 2\ 000 + 3\ 000 = 7\ 000$ грн.

Таким чином, прорахувавши суму змінних та суму постійних витрат у формулі 3.3 наведено як ми можемо визначити собівартість нового туристичного продукту для ТА «Все включено», а саме знайти суму загальних витрат.

$$\text{Соб.} = V_{\text{пост.}} + V_{\text{зм.}}, \quad (3.3.)$$

де Соб. – собівартість;

$V_{\text{пост.}}$ – постійні витрати;

$V_{\text{зм.}}$ – змінні витрати.

За допомогою даної формули ми можемо розрахувати собівартість – $\text{Соб.} = 7\,000 + 58\,112 = 65\,112$ грн., становлять загальні витрати закладені до суми загальної собівартості туристичного продукту. Після визначення загальної собівартості необхідно розрахувати суму прибутку, котру отримає туристичне підприємство від реалізації нового пропонованого маршруту. У формулі 3.4. норма прибутку визначено як 15 % від загальної собівартості.

$$\Pi = \text{Соб.} * N_{\text{пр.}}, \quad (3.4.)$$

де Π – прибуток;

Соб. – собівартість;

$N_{\text{пр.}}$ – норма прибутку.

$$\Pi = 65\,112 * 15\% = 9\,766,80 \text{ грн.}$$

Далі у формулі 3.5. наведено порядок знаходження показника суми загальної вартості на групу туристів.

$$V_{\text{заг./гр.}} = \text{Соб.} + N_{\text{пр.}} 15\%, \quad (3.5)$$

$V_{\text{заг./гр.}}$ – загальні витрати на групу;

Соб. – собівартість;

$N_{\text{пр.}} 15\%$ – норма прибутку, котрий отримає туристичне підприємство від продажу туристичного продукту;

$V_{\text{заг./гр.}} = 65\,112 + 9\,766,80 = 74\,878,80$ грн. – сума загальних витрати на групу туристів, що складає 12 чоловік.

Для того аби визначити вартість туру на одну особу потрібно ціну загальних витрат на групу осіб розділити на кількість учасників групи:

$$V_{\text{на 1 особу}} = 74\,878,80 / 12 = 6\,239,90$$

До вартості нового маршруту з розрахунку на одну особу входять такі послуги: розміщення, транспортування, екскурсійне обслуговування, участь у походах, до вартості яких входять перевезення та харчування, страхування. Харчування в інших закладах та оренда туристичного спорядження не входять до вартості туру.

А зараз буде доцільним порахувати маржинальний дохід, тобто величину котра виражає різницю між двома відповідними показниками. Маржинальний дохід від продажу путівок для 12 туристів можна знайти за формулою 3.6.

$$MD = C_{\text{пр.}} - \text{Соб}_{\text{пр.}} \quad (3.6)$$

де $C_{\text{пр.}}$ – ціна туристичного продукту на групу

$\text{Соб}_{\text{пр.}}$ – собівартість туристичного продукту.

$$MD = 74\,878,80 - 65\,112 = 9\,766,80 \text{ грн.}$$

Для розрахунку річного маржинального доходу туристичного агентства від даного туристичного продукту потрібно спрогнозувати загальну кількість турів, яке може організувати підприємство протягом року. Наприклад буде відправлено 20 туристичних груп по 12 осіб. Річний маржинальний дохід визначається за формулою 3.7.

$$MD_{\text{рік}} = MD_{\text{тур.}} * N_{\text{тур.}} \quad (3.7)$$

де $MD_{\text{тур.}}$ – маржинальний дохід за відправку однієї групи туристів;

$N_{\text{тур.}}$ – загальна кількість турів за рік.

$$МД_{рік} = 9\,766,80 * 20 = 195\,336 \text{ грн.}$$

Щоб розрахувати валовий прибуток даного туру (форм.3.8), потрібно від маржинального доходу відняти постійні витрати підприємства, що припадають на даний тур:

$$Пр_{вал.тур.} = МД_{рік.тур.} - ВТ_{пост.тур.}, \quad (3.8)$$

де $Пр_{вал.тур.}$ – валовий прибуток даного туру;

$МД_{рік.тур.}$ – маржинальний дохід даного туру за рік;

$ВТ_{пост.тур.}$ – постійні витрати фірми, що припадають на даний тур.

$$Пр_{вал.тур.} = 195\,336 - 7\,000 = 188\,336 \text{ грн.}$$

На останок залишилося оцінити економічну ефективність нового туристичного маршруту у вигляді рентабельності продукції. Показник рентабельності (формула 3.9.) туристичного продукту визначається як відношення валового прибутку до загальних витрат підприємства по даному туру.

$$РЕНТ = Пр_{вал.тур.} / ВТ_{заг.тур.}, \quad (3.9.)$$

де $Пр_{вал.тур.}$ – валовий прибуток за тур

$ВТ_{заг.тур.}$ – загальні витрати на тур

$$РЕНТ = 188\,336 / 65\,112 = 2,89\%.$$

Тобто, ми бачимо, що рівень рентабельності для нового пропонуваного туристичного маршруту ТА «Все включено» дорівнює 4,2% та є задовільним.

Отже, у даному пункті розділу було розраховано очікуваний економічний ефект від запропонованого нового спортивно-оздоровчого маршруту. У ході роботи було визначено багато показників, таких як постійні та змінні витрати туристичного підприємства, собівартість туристичного продукту, вартість туру з

розрахунком на одну особу та на групу осіб та прибуток, який може отримати туристична агенція.

Висновки за розділом 3

Розглянувши всі аспекти планування нового спортивно-оздоровчого туру, можна зробити такі висновки:

1. За останні роки туристичний бізнес дуже постраждав через пандемію COVID-19, так як кордони багатьох країн були закриті для поїздок туристичного характеру, а внутрішній туризм не зазнав такого великого розвитку, який би міг задовольнити підприємства сфери туризму у такі часи. Тому було запропоновано новий тур під назвою «Львівськими горизонтами» з метою покращення ситуації у період карантину. Новий маршрут являється поєднанням спортивно-оздоровчого туру та пізнавальної екскурсії по місту. Тур підходить для осіб будь-якого віку, які люблять поєднувати відпочинок та спорт. Новий маршрут можна вважати досить насиченим і розрахований він на 6 днів. До туристичного пакету входить розміщення, харчування, походи, екскурсія та перевезення групи туристів, яка складає 12 осіб. Даний маршрут можна вважати альтернативним варіантом зовнішньому туризму, який допоможе ТА «Все включено» отримати додаткові доходи.

2. Після розробки нового туристичного продукту було проаналізовано очікуваний економічний ефект від його реалізації, що дало змогу визначити серію показників, таких як собівартість туру, його вартість на групу та на 1 особу, прибуток підприємства, маржинальний дохід, річний маржинальний дохід та рентабельність. За допомогою даних показників ми можемо зробити висновок, що даний новий спортивно-оздоровчий тур є вигідним для туристичного підприємства «Все включено», який може принести прибуток у розмірі 9 766,80 грн з однієї туристичної групи.

ВИСНОВКИ

У ході даної кваліфікаційної роботи за темою «Удосконалення технології та організації спортивно-оздоровчого туризму» було проаналізовано велику кількість інформації на задану тематику, і підбиваючи підсумки ми можемо зробити такі висновки:

1. Розглянуто історію, сутність та особливості спортивно-оздоровчого туризму. Звідси ми можемо сказати, що спортивно-оздоровчий туризм – це один з найбільш швидкозростаючих секторів туристичної сфери для тих, хто шукає гострих відчуттів та бажає активно провести своє дозвілля чи зайнятися рекреаційними видами спорту. Місцем зародження спортивно-оздоровчого туризму вважається Європа, кінець XVIII ст. Його особливістю, в першу чергу, є подолання певної відстані чи якогось маршруту, активний перетин територій, коли людина використовує власні фізичні та вольові сили. Під час занять спортивно-оздоровчими видами діяльності можна отримати позитивний оздоровчий ефект за допомогою активного пересування на екологічно чистій території, де можна спостерігати чудові краєвиди.

2. Під час дослідження було охарактеризовано основні види спортивно-оздоровчого туризму. Наразі є велика різноманітність класифікаційних ознак, але у даній роботі увагу було зосереджено тільки на двох основних – поділ за формою проведення заходів та за маршрутом і засобами переміщення. За першою класифікаційною ознакою спортивно-оздоровчий туризм поділяється на організований та неорганізований, а організований у свою чергу поділяються на плановий та самодіяльний. А за другою ознакою спортивно-оздоровчий туризм містить у собі такі види – пішохідний, гірський, лижний, водний, велосипедний, спелеотуризм, вітрильний та авто/мототуризм.

3. Проаналізовано світовий досвід організації та розвитку спортивно-оздоровчого туризму. Було визначено, що найбільшою популярністю користується пішохідний туризм, а саме хайкінг. Хайкінг може похвалитися своєю простотою та доступністю в умовах пандемії, що є досить актуальним на

даний час. Він пов'язаний з відпочинком на свіжому повітрі та не вимагає особливого спорядження чи вміння. Хайкінг – це коротка назва для пішого походу по пересіченій місцевості з використанням підготовлених стежок з покажчиками. Його винахідником вважається Філіп Буссемер, який жив у кінці XIX століття в Баден-Бадені. На сьогоднішній день у світі існує безліч облаштованих пішохідних стежок різної складності та протяжності.

4. Досліджено особливості розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні й визначено, що даний вид туристичної галузі відіграє помітну роль у розвитку туризму нашої держави. Україна може похвалитися вдалим великим потенціалом, географічним положенням, сприятливим кліматом, багатими природними, історико-культурними та рекреаційними ресурсами, що може сприяти інтенсивному розвитку спортивно-оздоровчого туризму. Великий масив природних ресурсів сприяє розвитку пішохідного, гірськолижного, водного, вітрильного, спелеологічного туризму на території нашої країни, а також туризму з використанням таких видів транспорту, як велосипед, автомобіль чи мотоцикл.

5. Проаналізовано діяльність туристичного агентства «Все включено» як суб'єкта господарювання. У даному пункті було визначено, що туристичне підприємство «Все включено» працює під франчайзингом туристичного оператора TRG від імені ФОП Шакіна Наталія Андріївна. Туристичне агентство охоплює широкий спектр напрямків туристичного бізнесу, зокрема внутрішній, виїзний туризм, пропонує спеціалізовані тури та навчання за кордоном та займається бронюванням і продажем усіх видів транспортувань. Кожного року підприємство взаємодіє з провідними туроператорами України та світу. Основна мета діяльності організації – задоволення потреб найрізноманітніших туристів та індивідуальний підхід до кожного. До робочого складу агентства входить директор та 2 менеджери, кожен з яких несе відповідальність за певні обов'язки.

6. Проведено стратегічний аналіз діяльності туристичного агентства «Все включено». Так як ТА «Все включено» знаходиться під франчайзингом TRG, то вона використовує всі привілеї франшизи, які допомагають злагоджено

працювати. За допомогою зручного сайту туроператора TRG туристичне підприємство може пропонувати своїм клієнтам великий вибір туристичних продуктів та надати повну інформацію про них. А активна рекламна політика, що входить до методів стратегічного розвитку, допомагає розповсюджувати в маси інформацію про свою діяльність.

7. Запропонованого новий спортивно-оздоровчий туристичний маршрут для туристичного підприємства «Все включено». З метою покращення діяльності туристичного підприємства у часи пандемії було визначено, що доцільно й вигідно запропонувати ТА «Все включено» новий спортивно-оздоровчий тур, який буде реалізовано у межах нашої держави. Це принесе додаткові доходи організації, якщо кордони країн світу будуть закритися і у майбутньому. Новий тур має назву «Львівськими горизонтами» та призначений для любителів активних форм відпочинку. Маршрут розрахований на 6 днів, тому він вважається досить насиченим і включає у себе послуги розміщення, харчування, супроводу під час походів та пізнавальної екскурсії містом та інших додаткових послуг.

8. Розраховано очікуваний економічний ефект від запропонованих заходів для туристичного агентства «Все включено». У ході дослідження було надано всі необхідні дані для розрахунку переліку показників: собівартість туру, його вартість на групу туристів та на 1 особу, прибуток, який може отримати туристичне підприємство від реалізації даного туру, маржинальний дохід та річний маржинальний дохід, рентабельність. У даному пункті наглядно показано, які витрати організації є постійними, а які змінними. За допомогою перелічених показників було визначено, що за кожен реалізований тур туристичне агентство буде отримувати прибуток у розмірі 9 766,80 грн. тому можна сказати, що даний новий туристичний маршрут є вигідним для ТА «Все включено» як варіант основного та додаткового способу отримання доходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Allison A. Hiking Is The Perfect Sport Right Now: Here's What You Will Need [Електронний ресурс] / Allison Olmsted Allison. 2020. Режим доступу до ресурсу: <https://www.forbes.com/sites/allisonolms/2020/07/25/hiking-is-the-perfect-sport-right-now-heres-what-you-will-need/?sh=5263177016ad>. Заголовок з титулу екрану.
2. DREAM Hostel Lviv [Електронний ресурс]. 2021. Режим доступу до ресурсу: <https://www.booking.com/hotel/ua/dream-hostel-lviv.ru.html>. Заголовок з титулу екрану.
3. Joe Minihane. 23 of the world's best hiking trails [Електронний ресурс] / Joe Minihane. 2019. Режим доступу до ресурсу: <https://edition.cnn.com/travel/article/best-hiking-trails-world/index.html>. Заголовок з титулу екрану.
4. Knowledge Platform for the Hospitality & Travel Industry [Електронний ресурс]. 2020. Режим доступу до ресурсу: <https://www.revfine.com/>. Заголовок з титулу екрану.
5. TPG - національний туроператор України [Електронний ресурс]. 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.tpg.ua/>. Заголовок з титулу екрану.
6. World Tourism Organization [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://www.unwto.org/>. Заголовок з титулу екрану.
7. Абрамов В. В. Спортивний туризм: підруч. / В. В. Абрамов; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 367 с.
8. Авраменго Г.В. Інтернет як новий маркетинговий канал: навчальний посібник/ Ю. Багрін, 2015. № 1, 45 с.
9. Александрович Н. О. Розвиток спортивно-рекреаційного туризму в Україні / Н. О. Александрович, Н.В. Скіндер, О.П. Огурцова, І.П. Торянік, Т. А. Тетеріна // ScienceRise. 2019. № 5. С. 10-14. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2019_5_4. Заголовок з титулу екрану.
10. Бикташева Д. Л. Менеджмент в туризме / Д. Л. Бикташева, 2010. 272 с.

11. Біланюк В.І. Практикум із загальної гідрології. Львів: Вид-во ЛНУ ім.І.Франка, 2004. 60с.
12. Бокарев, Т.А. Способи просування компанії в мережі Інтернет: навчальний посібник / Т.А. Бокарев. 2016. № 4, С .55-57
13. Бочан І. О. Технологія туристичної діяльності: підручник для студентів / Ігор Омелянович Бочан, Микола Федотович Цимбалюк, Віктор Миколайович Цимбалюк. Львів: ЛПЕТ, 2011. 420 с.
14. Бурдінській, А.А. Інтернет-маркетинг як новий інструмент розвитку бізнесу // Маркетинг і маркетингові дослідження, 2015. № 2, С.34-38.
15. Бутко І. І. Маркетинг в туризмі: навч. посібник/ І. І. Бутко, 2013. 410 с.
16. Велосипедний туризм [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://sites.google.com/site/mandrivkaua2015/home/velosipednij-turizm>. Заголовок з титулу екрану.
17. Волкова І. І. Розвиток спортивно–оздоровчого туризму в Україні / І. І. Волкова, Г. О. Кондакова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2014. № 1144, Вип. 3(1). С. 151-57. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhMv_2014_1144_3\(1\)_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhMv_2014_1144_3(1)_35). Заголовок з титулу екрану.
18. Гагин, А. Технологія роботи в глобальних загальнодоступних мережах/ А. Гагин, 2015. 589 с.
19. Галкін С. Є. Бізнес в Інтернеті / С. Є. Галкін, 2016. 398 с.
20. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2009. 304 с.
21. Гуров, Г. Г. Інтернет для бізнесу/ Г. Г. Гуров, 2017. 411 с.
22. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. Заголовок з титулу екрану.
23. Дехтяр В. Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму /В. Д. Дехтяр. К.: Науковий світ, 2003. 203 с.

24. Драпушко Р. Г. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку / Р. Г. Драпушко. К.: Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. 152 с.
25. Дурович, А. П. Реклама в туризмі. Мінськ, 2013. 369 с.
26. Закон України «Про туризм»: (офіційний текст: за станом на 15 січня 2015 р.)/ Верховна Рада України – К.: Парламентське вид-во, 2015 р.- 96с.
27. Ігнат'єв, Д. Настільна енциклопедія Public Relations. 2-е вид / Д. Ігнат'єв, А. Бекетов., Альпіна Бізнес Букс, 2018. 499 с.
28. Квартальнов В. А. Туризм: Фінанси і статистика/ В. А. Квартальнов, 2018. 413 с.
29. Кифяк В. Ф. Організація туризму: Навчальний посібник / В. Ф. Кифяк; Ред. О. В. Вілінська. Чернівці: Книги-XXI, 2010. 343 с.
30. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму: підручник / В. К. Кіптенко. К.: Знання, 2010. 502 с.
31. Клапчук О. О. Туристично-рекреаційні ресурси Львівської області: монографія / О. О. Клапчук. Івано-Франківськ : Фоліант, 2012. 192 с.
32. Мальська, М. П. Економіка туризму: теорія та практика [Текст]: підручник / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Мандюк. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 544 с.
33. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. пос. К.: Знання, 2008. 343 с.
34. Маценко Г. О. Книга рекордів України. Природа навколо нас. Тернопіль: Навчальна книга "Богдан", 2000.
35. Милашко, О. Г. Статистика туризму: навчальний посібник / О. Г. Милашко. Одеса: ОДЕУ, ротاپринт, 2016. 168 с.
36. Миронов Ю. Б. Основи рекламної діяльності [Електронний ресурс] / Ю. Б. Миронов, Р. М. Крамар. Режим доступу до ресурсу: <https://kerivnyk.info/osnovy-reklamnoi-diyalnosti1-1>. Заголовок з титулу екрану.
37. Міллер Ю.І. Футбол як один із найпопулярніших видів спортивно-подієвого туризму \ \ Маховка В.М., Міллер Ю.І., Момот О.Є. \ Регіональна економіка та управління. 2021. № 2 (32).

38. Міллер Ю.І. Спортивно-оздоровчий туризм як один з найбільш швидкозростаючих секторів туризму: матеріали 73-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету на базі Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», (6 травня 2021р., м. Полтава). Т. 2. С.13-14.

39. Особливості спортивно-оздоровчого туризму [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://tourism-book.com/books/book-35/chapter-1374/>. Заголовок з титулу екрану.

40. Перспективи розвитку туризму в Україні [Електронний ресурс]. 2013. Режим доступу до ресурсу: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/tourism/36458/>. Заголовок з титулу екрану.

41. Поняття PEST-аналізу [Електронний ресурс]. 2018. Режим доступу до ресурсу: <https://bakertilly.ua/news/id45211>. Заголовок з титулу екрану.

42. Поняття SWOT-аналізу турагентства [Електронний ресурс]. 2018. Режим доступу до ресурсу: https://studopedia.net/3_63764_opredelenie-i-ponyatie-SWOT-analiza-turagentstva.html. Заголовок з титулу екрану.

43. Поняття організаційної структури. Види організаційних структур [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: https://stud.com.ua/12654/menedzhment/ponyattya_organizatsiynoyi_strukturi_vidi_organizatsiynih_struktur. Заголовок з титулу екрану.

44. Рекреаційна географія. Спортивно-оздоровча діяльність [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: https://tourlib.net/books_ukr/maslyak-rekr8-2.htm. Заголовок з титулу екрану.

45. Соловьев Б. Л. Менеджмент гостеприимства/ Б. Л. Соловьев, Л. А. Толстова, 2007. 108 с.

46. Топ-5 найдовших річок України [Електронний ресурс]. 2020. Режим доступу до ресурсу: <https://www.amazingukraine.pro/travel/top-5-naidovshykh-riчок-ukrainy/>. Заголовок з титулу екрану.

47. Топ-6 гірськолижних курортів: зима в Україні 2020–2021 [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://flixeess.com/uk/publikatsiyi/top-6-hirskolyzhnykh-kurortiv-zyma-v-ukrayini/>. Заголовок з титulu екрану.
48. Туризм в Україні. 2015: Статистичний бюлетень. К.: Держтурадміністрація, 2016. 96 с.
49. Туристична діяльність: Нормативна база / Роїна О. М.К.: КНТ, 2015. 448с.
50. Український туристичний ринок минулоріч скоротився на 60-70%. Асоціація [Електронний ресурс] // Економічна правда. 2021. Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/01/15/670037/>. Заголовок з титulu екрану.
51. Уокер Дж. Введение в гостеприимство/ Дж. Уокер, 2009.
52. Федорів О. Я. Гірськолижний туризм в Україні. Путівник / О. Я. Федорів 2008. 106-110 с.
53. Фокін С.П. Організація спортивно-оздоровчого туризму. Методичні рекомендації для студентів. К.: „КУТЕП“, 2003. 79 с.
54. Фокін С.П. Спортивний туризм. Опорний конспект лекцій для студентів. К.: „КУТЕП“, 2005. 141с.
55. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навч. пос. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.
56. Характеристика основних видів спортивно-оздоровчого туризму [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://tourism-book.com/books/book-45/chapter-1482/>. Заголовок з титulu екрану.
57. Шалена О. Печери України та спелеотуризм [Електронний ресурс] / Олена Шалена. Режим доступу до ресурсу: <https://freetravel.com.ua/ua/world/ukraine/speleo>. Заголовок з титulu екрану.
58. Шаховалов, М. М. Інтернет – технології в туризмі: навчальний посібник/ М. М. Шаховалов, 2017. 251 с.

59. Шевчук В. Про пішохідний туризм на Україні [Електронний ресурс] / Вадим Шевчук. 2008. Режим доступу до ресурсу: <https://ecotur-kmk.at.ua/publ/10-1-0-1>. Заголовок з титулу екрану.

60. Шпильова В. О. Сучасний стан спортивно-оздоровчого туризму в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 24. С. 88-91.

61. Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм: навч. посіб. / Ю. В. Щур, О. Ю. Дмитрук. К.: Альтерпрес. 2003. 232 с.

ДОДАТКИ